

רשומות

ספר החוקים

27 במרץ 2025

3384

כ"ז באדר התשפ"ה

עמוד

חוק להשגת יעדי התקציב וליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2025 (תיקוני חקיקה),
התשפ"ה-2025 386

תיקונים עקיפים:

חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 – מס' 29

חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 – מס' 78

חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 – מס' 38

חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 – מס' 18

פקודת מס הכנסה – מס' 278

פקודת מס הכנסה – מס' 279

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 – מס' 64

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 – מס' 65

פקודת מס הכנסה – מס' 280

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 – מס' 105

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 – מס' 66

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024),
התשפ"ג-2023

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 – מס' 256

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 252 והוראת שעה), התשפ"ה-2025

חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969 – מס' 7

חוק הרשויות המקומיות (גמלאות לראש רשות וסגניו), התשל"ז-1977 – מס' 5

פקודת מס הכנסה – מס' 281

חוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2024 לשם תקצוב הטבות לחילי מילואים,
התשפ"ד-2024

חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970 – מס' 67

חוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985 – מס' 36

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 – מס' 150

פקודת מס הכנסה – מס' 282

חוק להשגת יעדי התקציב וליושום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2025 (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025*

פרק א': גבייה

1. תיקון חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות – חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות – מס' 29
- בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995¹ (להלן – חוק המרכז לגביית קנסות) –
- (1) בסעיף 1 –

(א) במקום ההגדרה "המצאה" יבוא:

"המצאה" – כל אחת מאלה:

- (1) המצאה לפי פרק י"ט לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018;
- (2) המצאה שמתקיימים לגביה התנאים הקבועים בסעיפים 13 או 14 לחוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים;
- (3) המצאה בהתאם להוראות סעיף 15ד²;

(ב) אחרי ההגדרה "חוב" יבוא:

"חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים" – חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים, התשע"ח-2018²;

(2) בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), הומצאה דרישה לתשלום חוב בדרך של הזדהות דיגיטלית לפי סעיף 15ד או נעשה ניסיון להמציאה כאמור, ישלחה המרכז גם בדואר רשום, אולם אין בהוראות אלה כדי להטיל על המרכז חובת המצאה; בוצעה המצאה שמתקיימים לגביה התנאים הקבועים בסעיפים 13 או 14 לחוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים, יהיה המרכז פטור משליחת דואר רשום כאמור";

(3) אחרי סעיף 15ג יבוא:

"המצאה בדרך של הזדהות דיגיטלית

(א) אישר חייב את צפייתו בהודעה מקוונת של דרישה לתשלום חוב, לאחר שהזדהה באמצעות אמצעי דיגיטלי שמאפשר הזדהות ברמת ודאות גבוהה בנסיבות העניין, יראו אותו כמי שהומצאה לו הדרישה לתשלום החוב; על הודעה מקוונת כאמור יחולו הוראות סעיף 15ג(א)(2), (5), (6) ו-(7) לחוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים, בשינויים המחויבים.

(ב) המרכז יתעד את אישור החייב כי צפה בהודעה המקוונת כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) ההודעה המקוונת תוצג באופן בולט ויצוין בה כי היא מהווה המצאה לפי דין, באופן ברור ושאינו כדי להטעות, לרבות הסבר בשפה פשוטה מה משמעותה של המצאה זו.

* התקבל בכנסת ביום כ' באדר התשפ"ה (20 במרץ 2025) [בישיבה שהחלה ביום י"ט באדר התשפ"ה (19 במרץ 2025)]; הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 1822, מיום ג' בכסלו התשפ"ה (4 בדצמבר 2024), עמ' 248 ועמ' 348.

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170; התשפ"ד, עמ' 883.

² ס"ח התשע"ח, עמ' 902.

(ד) אישור החייב את הצפייה בהודעה מקוננת כאמור בסעיף קטן (א) לא יהיה תנאי לקבלת שירותים או לביצוע פעולות באופן מקוון.

(ה) נקבע בחוק זה או בהחלטת הרשם לענייני המרכז כי יש לבצע המצאה אישית או בדואר רשום, יראו המצאה בדרך של הזדהות דיגיטלית לפי סעיף זה כביצוע המצאה כאמור.

(ו) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע הוראות לביצוע סעיף זה.

תיקון חוק
ההוצאה לפועל –
מס' 78

2. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967³ –

(1) בסעיף 1, בהגדרה "המצאה מלאה", אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) המצאה בהתאם להוראות סעיף 5ד לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995";

(2) בסעיף 7(ב)(1), אחרי "גופים ציבוריים" יבוא "או לפי סעיף 5ד לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995, וחובת המשלוח בדואר רשום האמורה בסעיף 5(א) לחוק האמור תחול, אלא אם כן הזוכה ביקש להמציא את האזהרה בהמצאה אישית".

3. תחילתו של פרק זה במועד כניסתו לתוקף של תקנות לפי סעיף 5ד(ו) לחוק המרכז לגביית קנסות, כנוסחו בחוק זה.

פרק ב': חברות ממשלתיות

תיקון חוק החברות
הממשלתיות –
מס' 38

4. בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁴, בסעיף 33, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) על אף האמור במסמכי היסוד של החברה, החלטת הדירקטוריון בדבר ייעוד הרווחים של החברה או בדבר חלוקה כהגדרתה בחוק החברות, שאושרה בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) (בסעיף קטן זה – החלטת הדירקטוריון המאושרת), לא תהיה טעונה אישור האספה הכללית של החברה, אם אישר אותה השר הממונה על ביצוע חוק זה בתוך 45 ימים מהמועד שבו העבירה הרשות לאישורו את החלטת הדירקטוריון המאושרת; חלפו 45 ימים ולא התקבלה החלטת השר הממונה כאמור, לא תהיה החלטת הדירקטוריון המאושרת טעונה אישור האספה הכללית של החברה אם אישרה אותה הממשלה".

פרק ג': תשתיות ביוב

תיקון חוק תאגידי
מים וביוב –
מס' 18

5. בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001⁵ –

(1) בסעיף 2 –

(א) אחרי ההגדרה "חברה אזורית" יבוא:

"חברה ממשלתית" ו"חברת בת ממשלתית" – כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות";

(ב) אחרי ההגדרה "קולחים" יבוא:

"רשות החברות הממשלתיות" – כמשמעותה בחוק החברות הממשלתיות";

(2) בסעיף 6א(ב)(2), במקום "לא תיתן לחברה" יבוא "לא תיתן לרשות מקומית";

³ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; התשפ"ד, עמ' 1498.

⁴ ס"ח התשל"ה, עמ' 132; התשפ"ד, עמ' 1320.

⁵ ס"ח התשס"א, עמ' 454; התשפ"ה, עמ' 238.

(3) בסעיף 13(ב) –

(א) ברישה, במקום "מהרשות המקומית לחברה" יבוא "מהרשות המקומית לחברה, ממועצה אזורית לחברה בשליטת המועצה האזורית";

(ב) בפסקה (4), אחרי "מהרשות המקומית לחברה" יבוא "מהרשות המקומית לחברה, ממועצה אזורית לחברה בשליטת המועצה האזורית";

(ג) בסיפה –

(1) במקום "לעניין זה, יבוא "לעניין זה –";

(2) בהגדרה "יום ההעברה", אחרי "מהרשות המקומית לחברה" יבוא "או ממועצה אזורית לחברה בשליטת מועצה אזורית";

(3) אחרי ההגדרה "יום ההעברה" יבוא:

"חברה בשליטת מועצה אזורית" – חברה כהגדרתה בחוק החברות

שמתקיימים בה שני אלה: היא קיבלה רישיון בהתאם

להוראות לפי חוק המים והיא בשליטת מועצה אזורית";

(4) בסעיף 13א, אחרי "עד 2022" יבוא "וכן בשנות המס 2025 ו-2026";

(5) בסעיף 13ב(א), אחרי "שטח המדינה" יבוא "כולו או חלקו";

(6) בסעיף 13ה, אחרי "איגוד ערים", יבוא "חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית";

(7) במקום סעיף 13יב יבוא:

"תחולת הוראות לעניין חברת ביוב 13יב. (א) על חברת ביוב יחולו הוראות החוק לעניין חברה, למעט הוראות סימנים א' ו-ב' של פרק זה, וסעיפים 29(א), 30 עד 32 ו-124.

(ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), על חברת ביוב שהיא אחד מהגופים כמפורט להלן לא יחולו הוראות החוק המנויות לצד אותו גוף:

(1) איגוד ערים – סעיפים 28, 112, הוראות פרקים ד' ו-ה' וסימן ב' לפרק ח';

(2) חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית – סעיפים 13(א), 13א, 113, 15(ג)(5) ו-22(א) ו-26, 26, 26א, 28, 54, 104, 116(א)(2), 152, הוראות פרקים ד' ו-ה' וסימן ב' לפרק ח';

(3) גוף אחר כאמור בסעיף 15(ג)(1)(ה) – הוראות סימן ד' לפרק ג' וסעיף 51; שר האנרגיה והתשתיות, לפי הצעת מועצת הרשות, בהתייעצות עם שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות נוספות בחוק זה, למעט הוראות לפי פרק ט', שלא יחולו על גוף כאמור, וכן רשאי הוא לקבוע, בדרך האמורה, כי סעיפים בחוק זה יחולו לגבי גוף כאמור בהתקיים תנאים שיקבע או בשינויים שיקבע (בסעיף זה – הוראות נוספות).

(ג) (1) לא הובאו לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת הוראות נוספות או לא הודיע השר למועצת הרשות כי הוראות נוספות אינן נדרשות, עד המועד הקובע, תקבע מועצת הרשות הוראות נוספות, בכללים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת; ביקשה מועצת הרשות לקבוע הוראות נוספות בכללים, תפנה לשר האנרגיה והתשתיות כדי שיבחן אם ברצונו לקבוע תקנות בעניין; לא השיב השר לפניית מועצת הרשות בתוך 60 ימים ממועד פנייתה, תביא מועצת הרשות כללים כאמור לאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, בתוך 90 ימים ממועד הפנייה; אין באמור כדי לגרוע מסמכות השר לקבוע בתקנות הוראות נוספות לאחר קביעת הכללים כאמור; התקין השר תקנות לאחר קביעת הכללים כאמור, יחולו הכללים בכפוף לתקנות שהתקין השר.

(2) בסעיף קטן זה, "המועד הקובע" – שנה מיום פרסומו של חוק להשגת יעדי התקציב וליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2025 (תיקוני חקיקה), התשפ"ה-2025.

ממונה על חברות ביוב 13.יג. (א) על אף האמור בסעיף 110, מנהל הרשות רשאי לכהן כממונה על ענייני חברות ביוב או למנות עובד מעובדי הרשות, שאינו הממונה על ענייני חברות לשירותי מים וביוב, לממונה על ענייני חברות ביוב (בחוק זה – ממונה על חברות ביוב); הודעה על החלטת מנהל הרשות לפי סעיף קטן זה תפורסם ברשומות.

(ב) לממונה על חברות ביוב יוקנו הסמכויות והתפקידים שניתנו לממונה על ענייני חברות לשירותי מים וביוב לפי הוראות חוק זה, החלות לעניין חברות ביוב, ובכלל זה הסמכויות והתפקידים שניתנו לממונה לפי הוראות סעיפים 13 ו-22(ג);

(8) בסעיף 15(ג) –

(א) בפסקה (1) –

(1) ברישה, אחרי "רישיון חברת ביוב" יבוא "במרחב ביוב";

(2) אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, באישור רשות החברות הממשלתיות; לא נמסרה בכתב עמדתה של רשות החברות הממשלתיות בתוך 45 ימים מיום שהממונה פנה אליה בכתב לקבלת אישור, יראו, בתום אותה תקופה, כאילו ניתן אישור כאמור;

(ה) גוף אחר, שאינו מנוי בפסקאות משנה (א) עד (ד), בהתאם לכללים שקבעה מועצת הרשות לפי סעיף 21א, ובלבד שנקבעו הוראות נוספות לפי סעיף 13(ב)(3) ו-(ג) או ששר האנרגיה והתשתיות הודיע למועצת הרשות לפי הסעיף האמור כי הוראות נוספות אינן נדרשות."

⁶ ס"ח התשפ"ה, עמ' 386.

(ב) פסקה (2) – תימחק;

(ג) בפסקה (3), בכל מקום, במקום "לפי פסקאות (1) או (2)" יבוא "לפי פסקה (1)";

(9) אחרי סעיף 15 יבוא:

"הקלה בערכי 15א. (א) בסעיף זה –

קולחים בהתאם לתוכנית פיתוח

"גוף מבקש" – גוף המבקש לקבל רישיון חברת ביוב או חברת ביוב המבקשת לספק שירותי הולכה וטיפול במרחב ביוב;

"הוראות תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים" – הוראות לעניין תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים, שנקבעו לפי פקודת בריאות העם, 1940⁷, חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, וחוק המים;

"ועדת החריגים" – ועדת חריגים שהוקמה בהוראות תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים.

(ב) גוף מבקש שמתקיימים לגביו התנאים שלהלן רשאי להגיש לוועדת החריגים בקשה להקלה בערכי הקולחים המופקים מתשתית הולכה וטיפול לעומת הדרישות לפי הוראות סימן א'1 לפרק השני בחוק המים, פקודת בריאות העם, 1940, וחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968:

(1) הגוף המבקש צפוי לקבל לרשותו את תשתית ההולכה והטיפול שלגביה מוגשת הבקשה מידי ספק שירותי ביוב;

(2) תוכנית פיתוח לשדרוג והרחבה של תשתית ההולכה והטיפול שהגיש אושרה לפי חוק זה או לפי חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955, לפי העניין.

(ג) ועדת החריגים רשאית לאשר הקלה בערכי הקולחים לפי הוראות סעיף קטן (ב) לתקופה שתחל ממועד העברת תשתית ההולכה והטיפול לגוף המבקש, ובלבד ששוכנעה כי התועלת הסביבתית והבריאותית במתן ההקלה עולה על ההשפעות הסביבתיות והבריאותיות השליליות הצפויות מאימתן ההקלה, וכן רשאית היא לסרב לתת הקלה או לקבוע באישור תנאים נוספים.

(ד) התקופה שוועדת החריגים רשאית לאשר לפי סעיף קטן (ג) תיקבע בהתחשב בפרק הזמן הנדרש להשלמת החלקים בתוכנית הפיתוח כאמור בסעיף קטן (ב)2) הנוגעים לתשתית ההולכה והטיפול שלגביה הוגשה הבקשה, ובלבד שלא תעלה על שלוש שנים; ראתה ועדת החריגים כי הדבר נדרש לשם השלמת תוכנית הפיתוח, רשאית היא לאשר, בהחלטה מנומקת בכתב, תקופה כאמור שלא תעלה על חמש שנים.

⁷ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאפשרותו של גוף מבקש להגיש לוועדת החריגים בקשות נוספות בהתאם להוראות תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים;

(10) בסעיף 29(ב), אחרי "בסעיף קטן (א)" יבוא "או (א1)";

(11) בסעיף 51, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג) יחולו על חברת ביוב בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) עם קבלת רישיון חברת ביוב, תקבע מועצת הרשות אם הסמכות לקבוע הוראות כאמור בסעיף קטן (א) והסמכות לדרוש ביצוע פעולות כאמור בסעיף קטן (ג), בתחומו של ספק שירותי ביוב שבחר לקבל שירותי הולכה וטיפול מאותה חברת ביוב, יהיו נתונות לחברת הביוב או לספק שירותי הביוב;

(2) קבעה מועצת הרשות שהסמכויות האמורות בפסקה (1) יהיו נתונות לחברת הביוב, תפעיל חברת הביוב את אותן סמכויות לאחר שנתנה לספק שירותי הביוב הזדמנות להביע את עמדתו בעניין; ספק שירותי הביוב יעביר לחברת הביוב את עמדתו בהקדם האפשרי;

(3) קיבלה חברת הביוב אישור לקבוע הוראות או לבצע פעולות כאמור בפסקה (1), בהתאם לכללים לפי סעיף קטן (ב), תודיע על כך לספק שירותי הביוב;

(12) בסעיף 151, אחרי "שירותי הולכה וטיפול" יבוא "ולמעט סעיף 13(ב)".

תיקון פקודת מס
הכנסה – מס' 278

6. בפקודת מס הכנסה⁸, בסעיף 9(2)(א1), בהגדרה "תקופת ההטבה", אחרי "עד 2023" יבוא "וכן בשנות המס 2025 ו-2026".

פרק ד': מסים

סימן א': שינוי מבנה ומיזוג

תיקון פקודת מס
הכנסה – מס' 279

7. בפקודת מס הכנסה⁹ (בסימן זה – הפקודה) –

(1) בסעיף 103, בהגדרה "מיזוג", בפסקה (2) שבה, במקום "80%" יבוא "70%";

(2) בסעיף 103 –

(א) בפסקה (6) –

(1) בפסקת משנה (א), במקום "10%" יבוא "5%" ובסופה יבוא "ובלבד שאם סך הזכויות האמור, במועד המיזוג, עמד על 5% לפחות ולא עלה על 10% משווי השוק של הזכויות בחברה הקולטת, המנהל אישר מראש כי תוכנית המיזוג עומדת בתנאים המפורטים בסעיף זה";

(2) בפסקת משנה (ב), במקום "תשעה" יבוא "19" ובסופה יבוא "ובלבד שאם שווי השוק האמור, במועד המיזוג, היה פי 9 לפחות משווי השוק של חברה אחרת המשתתפת במיזוג, ולא עלה על פי 19 משווי השוק של החברה האמורה, המנהל אישר מראש כי תוכנית המיזוג עומדת בתנאים המפורטים בסעיף זה";

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ה, עמ' 154.

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ה, עמ' 391.

(ב) בפסקה (8) –

(1) בפסקת משנה (א), הסיפה החל במילים "ובמהלך התקופה" – תימחק;

(2) פסקאות משנה (א1) ו-(ב) – יימחקו;

(ג) פסקה (א9) – תימחק;

(3) בסעיף 103ד(א1)(2), במקום "40%" יבוא "49%";

(4) בסעיף 103, אחרי פסקה (ב4) יבוא:

"(ג4) לענין שיעור המס שיחול במכירת המניה החדשה בידי מי שהיה בעל מניות מהותי בחברה המעבירה במועד המיזוג או במועד כלשהו ב־12 החודשים שקדמו למועד המיזוג, יחולו הוראות אלה:

(א) חלק רווח ההון עד למועד המיזוג יחויב במס בשיעור שהיה חל אילו היה המוכר בעל מניות מהותי במועד מכירת המניה החדשה; לענין זה, "חלק רווח ההון עד למועד המיזוג" – רווח ההון, כשהוא מוכפל ביחס שבין התקופה שמיום הרכישה של המניה הישנה עד למועד המיזוג ומחולק בתקופה שמיום הרכישה כאמור ועד ליום המכירה של המניה החדשה;

(ב) היה המוכר בעל מניות מהותי בחברה המעבירה, במועד כלשהו ב־12 החודשים שקדמו למועד המכירה של המניה החדשה, יראו אותו כבעל מניות מהותי בחברה הקולטת לענין אותה מכירה";

(5) בסעיף 104 א –

(א) בסעיף קטן (א)(1), פסקת משנה (ב) – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ב1), הסיפה החל במילים "ואם הנכס המועבר" – תימחק;

(6) בסעיף 104 ב –

(א) בסעיף קטן (א) –

(1) בפסקה (1), פסקת משנה (ג) – תימחק;

(2) פסקה (4) – תימחק;

(ב) בסעיף קטן (ו1), במקום "אם התקיימו שני אלה" יבוא "אם התקיימו התנאים שקבע שר האוצר", ופסקאות (א) ו-(ב) – יימחקו;

(ג) סעיף קטן (ו1) – בטל;

(7) בסעיף 104ג(א), פסקה (4) – תימחק;

(8) בסעיף 104ד, פסקה (א1) – תימחק;

(9) בסעיף 105ג(א) –

(א) בפסקה (6)(ב), בכל מקום, במקום "ארבעה" יבוא "תשעה", ובמקום "מרבعة" יבוא "מתשיעית";

(ב) בפסקה (7) –

(1) בפסקת משנה (א), הסיפה החל במילים "ובמהלך התקופה הנדרשת" – תימחק;

(2) בפסקת משנה (ב), הסיפה החל במילים "ובמהלך התקופה הנדרשת" – תימחק;

(3) פסקת משנה (ג) – תימחק;

(ג) פסקה (א8) – תימחק;

(ד) פסקה (14) – תימחק;

(10) בסעיף 105, במקום "סעיפים 104א(ב), 104ב(א)(4), 104ח ו-105א(14)" יבוא "סעיפים 104א(ב) ו-104ח".

8. (א) הפקודה, כנוסחה בסעיף 7 לחוק זה, תחול על שינוי מבנה כהגדרתו בסעיף 103 לפקודה, שנעשה ביום ג' באייר התשפ"ה (1 במאי 2025) (בסעיף זה – יום התחילה) ואילך.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) הוראות סעיפים 103ג(8), 104א(א)(1)(ב), 104ב(א)(1)(ג), 104ב(ו), 104ג(א)(4) ו-105ג(א)(7)(א) ו-(ב) לפקודה, כנוסחם בחוק זה, יחולו גם על שינוי מבנה שנעשה ערב יום התחילה, אם ניתנה על כך הודעה למנהל רשות המסים, ובלבד שביום התחילה טרם הסתיימה התקופה הנדרשת כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה והתקיימו לגבי שינוי המבנה ההוראות החלות לגביו לפי חלק ה'2 לפקודה כנוסחו ערב יום התחילה, לפי העניין;

(2) הוראות סעיפים 104א(ב), 104ב(א)(4) ו-105ג(א)(14) לפקודה, כנוסחם בחוק זה, יחולו גם על שינוי מבנה שנעשה ערב יום התחילה, ובלבד שביום התחילה טרם חלפה תקופת חמש השנים ממועד העברת הזכויות בקרקע, העברת הקרקע או הפיצול, לפי העניין, והתקיימו לגבי שינוי המבנה ההוראות החלות עליו לפי חלק ה'2 לפקודה כנוסחו ערב יום התחילה, לפי העניין.

סימן ב': הרחבת חובת הגשת דיווח מפורט

9. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975¹⁰ (להלן – חוק מס ערך מוסף), בסעיף 69א(ז) –
(1) בפסקה (1), במקום "2,500,000" יבוא "500,000";

(2) פסקה (2) – תימחק.

10. תחילתו של סעיף 69א לחוק מס ערך מוסף, כנוסחו בחוק זה, ביום ח' באלול התשפ"ה (1 בספטמבר 2025), והוא יחול על דוח שהוגש החל ביום ט' בתשרי התשפ"ו (1 באוקטובר 2025) ואילך.

סימן ג': דיגיטציה של חשבוניות מס

11. בחוק מס ערך מוסף¹¹ –

(1) בסעיף 38ג(2), אחרי "הגיש למנהל" יבוא "דוח תקופתי לפי סעיף 67א, או שהגיש";

(2) בסעיף 47ב(2), במקום "ותודפס בבית דפוס שהמנהל אישר" יבוא "ותוגש באופן מקוון";

(3) בסעיף 67, סעיף קטן (א) – בטל.

12. תחילתם של סעיפים 38ג(2), 47ב(2) ו-67א לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם בחוק זה, ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025) (בסעיף זה – יום התחילה), והם יחולו על חשבונית מס כהגדרתה בסעיף 47 לחוק האמור שהוצאה מיום התחילה או לאחריו.

¹⁰ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשפ"ג, עמ' 174.

¹¹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשפ"ה, עמ' 393.

סימן ד': הוצאות שלא מותרות בניכוי

תיקון פקודת מס
הכנסה – מס' 280

13. בפקודת מס הכנסה¹² –

(1) בסעיף 32 –

(א) אחרי פסקה (16) יבוא:

"(16א) תשלומים שהוחלט שנתינתם מהווה הפרה לפי חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018¹³, ובשל ההפרה כאמור הוטל עיצום כספי לפי סעיף 9 לאותו חוק; התקבל ערעור שהוגש לבית המשפט על החלטה להטיל עיצום כספי כאמור, יוחזר המס ששולם ביתר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומם עד יום החזרתו";

(ב) בסופו יבוא:

"(18) הוצאה שהוציא עוסק בעד עסקה שמס התשומות ששולם בגינה לא הותר בניכוי לפי סעיף 38(א) לחוק מס ערך מוסף; לעניין זה, "עוסק" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף";

(2) בסעיף 32א –

(א) האמור בו יסומן "(א)" ובו, אחרי "אלא אם כן" יבוא "נוכה המס והועבר לפקיד השומה, וכן" ובמקום "על פי סעיפים 166, 161 או 171" יבוא "על פי סעיפים 166 או 171";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו אם הנישום הוכיח, להנחת דעתו של פקיד השומה, כי התקיים אחד מאלה:

(1) האדם אשר לו או בשבילו שולמו התשלומים כלל את

התשלומים האמורים בדוח על הכנסתו לפי סעיף 131 ושילם את סכום המס החל בשלהם;

(2) סכום המס נוכה והועבר בהתאם לאישור פקיד שומה לפי סעיפים 166 או 171;

(3) אין חובת ניכוי במקור בשל התשלום."

תיקון חוק מיסוי
מקרקעין (שבח
ורכישה) – מס' 105

14.

בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹⁴, בסעיף 46, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) בחישוב השבח החל על מכירת זכות במקרקעין, לא יותרו בניכוי תשלומים שהוציא עוסק, במסגרת עסקו, שהוחלט שנתינתם מהווה הפרה לפי חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018¹⁵, ובשל ההפרה כאמור הוטל עיצום כספי לפי סעיף 9 לאותו חוק; התקבל ערעור שהוגש לבית המשפט על החלטה להטיל עיצום כספי כאמור, יוחזר המס ששולם ביתר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומם עד יום החזרתו; לעניין זה, "עוסק" – כהגדרתו בחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018."

15. בחוק מס ערך מוסף¹⁵ –

תיקון חוק מס ערך
מוסף – מס' 66

(1) בסעיף 38, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

¹² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ה, עמ' 391.

¹³ ס"ח התשע"ח, עמ' 428.

¹⁴ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשפ"ה, עמ' 150.

¹⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשפ"ה, עמ' 393.

"(א2) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יותר ניכוי מס התשומות הכלול בחשבונית מס אם התמורה שבשלה ניתנה חשבונית המס היא תשלום שהוחלט שניתנו מהווה הפרה לפי חוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018¹⁶, ובשל ההפרה כאמור הוטל עיצום כספי לפי סעיף 9 לאותו חוק, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו של המנהל כי בגין העסקה שולם מס כדין; התקבל ערעור שהוגש לבית המשפט על החלטה להטיל עיצום כספי כאמור, יוחזר המס ששולם ביתר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בסעיף 93 מיום תשלומם עד יום החזרתו";

(2) בסעיף 47(א2), בסופו יבוא:

"(4) עוסק מורשה רשאי לבקש מהמנהל להקצות מספר לחשבונית מס גם לאחר הוצאת החשבונית, אולם אין בכך כדי לשנות מהמועד הקבוע בסעיף 38(א)."

16. (א) תחילתו של סימן זה ביום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026) (להלן – יום התחילה), והוא יחול על תשלומים והוצאות ששולמו ביום התחילה ואילך.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של סעיף 32(18) לפקודת מס הכנסה, כנוסחו בחוק זה, ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025), והוא יחול על הוצאות ששולמו באותו מועד ואילך.

סימן ה': שינוי מודל החשבוניות הפיקטיביות

17. בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023¹⁷ (בסימן זה – חוק ההתייעלות הכלכלית), בסעיף 38, המתקן את חוק מס ערך מוסף –
(1) בכותרת השוליים, במקום "הוראת שעה – מס' 63" יבוא "מס' 63 והוראת שעה";
(2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה יבוא "בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975¹⁸ (בסימן זה – חוק מס ערך מוסף)", בכל מקום, במקום "לא ייקרא" יבוא "יימחק", במקום "לא תיקרא" יבוא "תימחק", ובמקום "לא ייקראו" יבוא "יימחקו";
(3) בסעיף קטן (ב) –

(א) בפסקה (2), במקום "עד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026)" יבוא "עד יום ט"ו בסיוון התשפ"ו (31 במאי 2026)" ובמקום "15,000" יבוא "10,000";
(ב) פסקה (3) – תימחק.

18. סעיף 38 לחוק ההתייעלות הכלכלית, כנוסחו בחוק זה, יחול על חשבוניות מס שהוצאו מיום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026) ואילך; לעניין זה, "חשבונית מס" – כהגדרתה בסעיף 47 לחוק מס ערך מוסף.

פרק ה': ביטוח לאומי

19. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹⁹ (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי) –
(1) בסעיף 32(א) –

(א) בפסקה (9), במקום "47.60 אחוזים" יבוא "44.57 אחוזים";
(ב) בפסקה (10), במקום "59.87 אחוזים" יבוא "55.40 אחוזים";

¹⁶ ס"ח התשע"ח, עמ' 428.

¹⁷ ס"ח התשפ"ג, עמ' 148.

¹⁸ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

¹⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשפ"ה, עמ' 342.

(ג) בפסקה (11), המילה "ואילך" – תימחק, ובמקום "61.38 אחוזים" יבוא "56.47 אחוזים";

(ד) אחרי פסקה (11) יבוא:

"(12) בשנת 2029 ואילך – 56.52 אחוזים";

(2) בסעיף 334(א), אחרי ההגדרה "מועד תשלום" יבוא:

"מדרגת גבייה מופחתת" – סכום של 7,522 שקלים חדשים, כשהוא מעודכן ב־1 בינואר של כל שנה כלהלן:

(1) בשנים 2026 עד 2028 – לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני 1 בינואר, לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני 1 בינואר של השנה הקודמת;

(2) משנת 2029 ואילך – לפי שיעור עליית השכר הממוצע, המעודכן ב־1 בינואר, לעומת השכר הממוצע ב־1 בינואר של השנה הקודמת";

(3) בסעיף 341, במקום "60% מהשכר הממוצע" יבוא "מדרגת הגבייה המופחתת";

(4) בסעיף 342, בכל מקום, במקום "60% מהשכר הממוצע" יבוא "מדרגת הגבייה המופחתת", ובמקום "מ־60% מהשכר הממוצע" יבוא "ממדרגת הגבייה המופחתת";

(5) בסעיף 345(ה), בכל מקום, במקום "60% מהשכר הממוצע" יבוא "מדרגת הגבייה המופחתת", ובמקום "מ־60% מהשכר הממוצע" יבוא "ממדרגת הגבייה המופחתת";

(6) בלוח י', בכל מקום, במקום "60% מהשכר הממוצע" יבוא "מדרגת הגבייה המופחתת כהגדרתה בסעיף 334(א)".

20. תיקון חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 252 והוראת שעה), התשפ"ה–2025²⁰, בסעיף 7 –

(1) בסעיף קטן (א)(3)(א), בטור ג' ללוח י', המובא בו, במקום "0.17" יבוא "0.16";

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) בפסקה (1), במקום "47.74 אחוזים" יבוא "44.26 אחוזים";

(ב) בפסקה (2), במקום "49.27 אחוזים" יבוא "45.39 אחוזים".

21. פרק ה' – תחילה תחילתו של פרק זה ביום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026).

פרק ו': שינוי שיטת העדכון של פנסיה תקציבית לנושאי משרה

ברשויות השלטון וברשויות המקומיות

22. תיקון חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט–1969²¹, אחרי סעיף ו' יבוא:

"עדכון המשכורת
הקובעת לעניין
זכאי לפנסיה
תקציבית

"החלטת הגמלאות", לגבי נושא משרה פלוני – החלטה שהתקבלה לפי סעיף ו' לגבי אותו סוג של משרה שבה כיהן;

"זכאי לפנסיה תקציבית" – נושא משרה הזכאי לקצבה לפי החלטת הגמלאות, ולאחר פטירתו של נושא המשרה, בין שנפטר במהלך כהונתו ובין שנפטר לאחר מכן – שאירו של נושא המשרה הזכאי לתשלום קצבה לפי החלטת הגמלאות;

²⁰ ס"ח התשפ"ה, עמ' 176.

²¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 98; התשע"ה, עמ' 251.

"חודש העדכון" – חודש ינואר;
 "המדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
 "המדד החדש" – מדד חודש דצמבר של השנה שקדמה לחודש העדכון;
 "המדד הקודם" – מדד חודש דצמבר של השנה שקדמה לחודש העדכון הקודם;
 "המשכורת הקובעת", לגבי זכאי לפנסיה תקציבית פלוני בזמן פלוני – אחד מאלה, לפי העניין;
 (1) לגבי נושא משרה שחדל לכהן עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024) – רכיבי המשכורת המובאים בחשבון לשם חישוב הקצבה, בעד חודש ינואר 2025, לפי החלטת הגמלאות;
 (2) לגבי נושא משרה שחדל לכהן ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) או לאחריו – רכיבי המשכורת המובאים בחשבון לשם חישוב הקצבה בעד החודש שלאחר החודש שבו חדל לכהן, לפי החלטת הגמלאות;
 (3) לגבי נושא משרה כאמור בפסקה (1) או (2) שחדל לכהן בטרם הגיע לגיל שבו משתלמת לו קצבה לפי החלטת הגמלאות – רכיבי המשכורת כאמור באותן פסקאות, לפי העניין, אילו הקצבה הייתה משתלמת לו בעד החודש כאמור באותן פסקאות, לפי החלטת הגמלאות;
 "נושא משרה" – נושא משרה המפורט בתוספת;
 "קצבה" – סכום המשתלם מדי חודש מאוצר המדינה לפי החלטת הגמלאות;
 "השכר הממוצע" – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995;²²
 (ב) המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית תעודכן בחודש העדכון של כל שנה, בעד קצבת חודש ינואר ואילך, לפי שיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הקודם; ואולם לגבי נושא משרה שחדל לכהן ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) או לאחריו, תעודכן לראשונה המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית בחודש העדכון שלאחר השנה שבה חדל נושא המשרה לכהן, כמפורט להלן:
 (1) לפי שיעור עליית השכר הממוצע ב־1 בינואר שלאחר השנה שבה חדל לכהן לעומת השכר הממוצע ב־1 בינואר בשנה שבה חדל לכהן, כשהוא מוכפל במספר החודשים שבה שנה שבה חדל לכהן ומחולק ב־12;
 (2) לפי שיעור עליית השכר הממוצע ב־1 בינואר שלאחר השנה שבה חדל לכהן לעומת השכר הממוצע ב־1 בינואר בשנה שבה חדל לכהן, כשהוא מוכפל במספר החודשים שבה שנה שבה חדל לכהן ומחולק ב־12;

²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(2) לפי שיעור עליית המדר החדש לעומת המדר הקודם, כשהוא מוכפל במספר החודשים שלאחר החודש שבו חדל לכהן בשנה שבה חדל לכהן ומחולק ב־12.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), חדל נושא משרה לכהן עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) והמשכורת הקובעת לגביו לא עודכנה בשנת 2025 לפי השינוי בשכר הממוצע בשל הוראות סעיף 2 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2025) (הקפאת שכר נושאי משרה ברשויות השלטון וברשויות מקומיות בשנת 2025), התשפ"ה–2024²³, תעודכן המשכורת הקובעת שלו, בעדכון הראשון לפי סעיף זה, גם לפי שיעור עליית השכר הממוצע כשיעורו ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) לעומת השכר הממוצע כשיעורו ביום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024).

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), חדל נושא משרה לכהן עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025), ייווסף למשכורתו הקובעת המעודכנת לפי הוראות סעיף זה עדכון נוסף בינואר של כל שנה בשנים 2026 עד 2030, בשיעור 1.418% מהמשכורת הקובעת המעודכנת בעת העדכון באותה שנה.

(ה) על אף האמור בכל דין, ובכלל זה בהחלטת הגמלאות, המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית תעודכן לפי הוראות סעיף זה בלבד.

23. בחוק הרשויות המקומיות (גמלאות לראש רשות וסגניו), התשל"ז–1977²⁴, אחרי סעיף 2א יבוא:

"עדכון המשכורת הקובעת לעניין זכאי לפנסיה תקציבית (א) בסעיף זה –

"החלטת הגמלאות", לגבי ראש רשות פלוני – החלטה שהתקבלה לפי סעיף 2;

"זכאי לפנסיה תקציבית" – ראש רשות הזכאי לקצבה לפי החלטת הגמלאות, ולאחר פטירתו של ראש הרשות, בין שנפטר במהלך כהונתו ובין שנפטר לאחר מכן – שאירו של ראש הרשות הזכאי לתשלום קצבה לפי החלטת הגמלאות;

"חודש העדכון" – חודש ינואר;

"המדר" – מדר המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המדר החדש" – מדר חודש דצמבר של השנה שקדמה לחודש העדכון;

תיקון חוק הרשויות המקומיות (גמלאות לראש רשות וסגניו) – מס' 5

²³ ס"ח התשפ"ה, עמ' 138.

²⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 77; התשס"ה, עמ' 914.

“המדד הקודם” – מדד חודש דצמבר של השנה שקדמה לחודש העדכון הקודם;

“המשכורת הקובעת”, לגבי זכאי לפנסיה תקציבית פלוני בזמן פלוני – אחד מאלה, לפי העניין;

(1) לגבי ראש רשות שחדל לכהן עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024) – רכיבי המשכורת המובאים בחשבון לשם חישוב הקצבה בעד חודש ינואר 2025, לפי החלטת הגמלאות;

(2) לגבי ראש רשות שחדל לכהן ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) או לאחריו – רכיבי המשכורת המובאים בחשבון לשם חישוב הקצבה בעד החודש שלאחר החודש שבו חדל לכהן, לפי החלטת הגמלאות; “קצבה” – סכום המשתלם מדי חודש מקופת הרשות המקומית לפי החלטת הגמלאות;

“השכר הממוצע” – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995²⁵.

(ב) המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית תעודכן בחודש העדכון של כל שנה, בעד קצבת חודש ינואר ואילך, לפי שיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הקודם; ואולם לגבי ראש רשות שחדל לכהן ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) או לאחריו, תעודכן לראשונה המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית בחודש העדכון שלאחר השנה שבה חדל ראש רשות לכהן, כמפורט להלן:

(1) לפי שיעור עליית השכר הממוצע ב־1 בינואר שלאחר השנה שבה חדל לכהן לעומת השכר הממוצע ב־1 בינואר בשנה שבה חדל לכהן, כשהוא מוכפל במספר החודשים שכיהן בשנה שבה חדל לכהן ומחולק ב־12;
(2) לפי שיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הקודם, כשהוא מוכפל במספר החודשים שלאחר החודש שבו חדל לכהן בשנה שבה חדל לכהן ומחולק ב־12.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), חדל ראש רשות לכהן עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) והמשכורת הקובעת לגביו לא עודכנה בשנת 2025 לפי השינוי בשכר הממוצע בשל הוראות סעיף 2 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2025) (הקפאת שכר נושאי משרה ברשויות השלטון וברשויות מקומיות בשנת 2025), התשפ"ה–2024²⁶, תעודכן המשכורת הקובעת שלו, בעדכון הראשון לפי סעיף זה, גם לפי שיעור עליית השכר הממוצע כשיעורו ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025) לעומת השכר הממוצע כשיעורו ביום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024).

²⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

²⁶ ס"ח התשפ"ה, עמ' 138.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), חדל ראש רשות לכהן עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025), ייווסף למשכורתו הקובעת המעודכנת לפי הוראות סעיף זה עדכון נוסף בינואר של כל שנה בשנים 2026 עד 2030, בשיעור 1.418% מהמשכורת הקובעת המעודכנת בעת העדכון באותה שנה.

(ה) על אף האמור בכל דין, ובכלל זה בהחלטת הגמלאות, המשכורת הקובעת של זכאי לפנסיה תקציבית תעודכן לפי הוראות סעיף זה בלבד.

פרק ז': הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2025

השם וסעיפי החוק 24. (א) פרק זה ייקרא "חוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2025, התשפ"ה-2025".

(ב) ואלה סעיפי חוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2025, התשפ"ה-2025:

"הגדרות 1. בחוק זה –

"דמי הבראה" – דמי הבראה, קצובת הבראה או תשלום אחר דומה במהותו, אף אם כינויו שונה, המשולמים לעובד על פי דין, הסכם או נוהג, או מימון נופש או הטבה אחרת בעין הניתנים במקום תשלומים כאמור;

"הסכם" – הסכם קיבוצי, צו הרחבה כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, הסדר קיבוצי לרבות הסדר חדר-חדרי, הוראות מינהל, או חוזה עבודה אישי לרבות חוזה מיוחד לפי סעיף 40 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959;²⁷

"הסכם קיבוצי" – הסכם קיבוצי כללי או הסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותם בחוק הסכמים קיבוציים;

"חובת עדכון" – חובה, לפי התחייבות בהסכם או לפי נוהג, לעדכן בשנת 2025 את הסכום של יום הבראה אחד שלפיו מחשבים לעובד את דמי ההבראה בשנת 2025, אשר הייתה חלה אלמלא הוראות סעיף 2;

"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995;²⁸

"חוק גמלאות לראש רשות" – חוק הרשויות המקומיות (גמלאות לראש רשות וסגניו), התשל"ז-1977;²⁹

"חוק הסכמים קיבוציים" – חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957;³⁰

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;³¹

"חוק הפיקוח על קופות גמל" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;³²

²⁷ ס"ח התשר"ט, עמ' 86.

²⁸ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

²⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' 77.

³⁰ ס"ח התשר"ז, עמ' 63.

³¹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

³² ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

”חוק שירותי הדת היהודיים” – חוק שירותי הדת היהודיים
[נוסח משולב], התשל”א-1971³³;

”מחיר יום הבראה” – כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין עובד שדמי ההבראה משולמים לו כתשלום שנתי – הסכום של יום הבראה אחד שלפיו מחושבים לגביו דמי ההבראה המשולמים בשנת 2025, בהתאם להוראות סעיף 2, אך לא פחות מסך של 418 שקלים חדשים ולא יותר מסך של 471.4 שקלים חדשים; ואולם – (א) אם העובד הועסק במשרה חלקית – יוכפל הסכום האמור בחלקיות המשרה; לעניין זה, חלקיות המשרה לגבי עובד שמשכורתו משתלמת על בסיס שעותי תחושב כמנה המתקבלת בנוסחה שלהלן, ולא יותר מ־1:

מספר שעות העבודה החודשיות שבעדן מחושבים לעובד דמי הבראה בתקופה שבעדה הם מחושבים

מספר שעות העבודה החודשיות	מספר חודשי העבודה בתקופה שבעדה מחושבים לו דמי ההבראה
מספר שעות העבודה החודשיות במשרה מלאה כנהוג במקום עבודתו;	מספר חודשי העבודה בתקופה שבעדה מחושבים לו דמי ההבראה

(ב) אם העובד הועסק בחלק מהתקופה שבעדה משולמים לו דמי הבראה בשנת 2025 – יוכפל הסכום האמור בחלקיות ההעסקה באותה תקופה;

(ג) אם מתקיים בעובד האמור בפסקאות משנה (א) ו־ (ב), יוכפל הסכום בהתאם להוראות שתי הפסקאות כאמור;

(2) לעניין עובד שדמי ההבראה משולמים לו כתשלום חודשי – הסכום של יום הבראה אחד שלפיו מחושבים לגביו דמי ההבראה המשולמים בשנת 2025, בהתאם להוראות סעיף 2, אך לא פחות מסך של 418 שקלים חדשים ולא יותר מסך של 471.4 שקלים חדשים, כשהוא מחולק ב־12, ואם הוא הועסק במשרה חלקית – תוכפל המנה המתקבלת כאמור בחלקיות המשרה; לעניין זה, חלקיות המשרה לגבי עובד שמשכורתו משתלמת על בסיס שעותי תחושב כמנה המתקבלת מהנוסחה שלהלן, ולא יותר מ־1:

מספר שעות העבודה החודשיות שבעדן מחושבים לעובד דמי הבראה באותו החודש

מספר שעות העבודה החודשיות במשרה מלאה כנהוג במקום עבודתו;
--

³³ ס”ח התשל”א, עמ’ 130.

(3) לעניין עובד שדמי ההבראה משולמים לו מדי תקופה שאינה כאמור בפסקאות (1) או (2) – מחיר יום הבראה המחושב כאמור בפסקה (2) בהתאמות המתחייבות ממשך התקופה;

(4) לעניין עובד שממומן לו נופש או ניתנת לו הטבה אחרת בעין, במקום תשלום דמי הבראה בשנת 2025 – סכום השווה למנה המתקבלת מחלוקת השווי הכולל של ההטבה האמורה שהייתה נוקפת לעובד לעניין מס הכנסה אלמלא הוראות חוק זה, במספר ימי ההבראה שלהם היה זכאי העובד בשנת 2025, לפי הנהוג במקום עבודתו, אילו היו משולמים לו דמי הבראה ואלמלא הוראות חוק זה; הסכום לפי פסקה זו לא יפחת מסך של 418 שקלים חדשים ולא יעלה על סך של 471.4 שקלים חדשים לעובד במשרה מלאה שהועסק בכל התקופה שבעדה משולמים לו דמי ההבראה בשנת 2025, ואם העובד הועסק במשרה חלקית או בחלק מהתקופה שבעדה ניתנת ההטבה – יחולו לעניין חישוב הסכום הוראות פסקאות משנה (א) עד (ג) של פסקה (1);

(5) לעניין עובד בהפחתה חלקית – מחצית מהסכום לפי פסקה מהפסקאות (1) עד (4), החלה לגביו לפי העניין;

“מעסיק ציבורי” – כל אחד מאלה:

(1) המדינה;

(2) גוף מתוקצב כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב;

(3) תאגיד בריאות כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב;

(4) גוף נתמך כהגדרתו בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב;

“משכורת” – הכנסת עבודה כמשמעותה בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה³⁴;

“נושא משרה” – כל אחד מאלה:

(1) כל אחד מהמנויים בתוספת לחוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ”ט–1969³⁵;

(2) ראש רשות כהגדרתו בחוק גמלאות לראש רשות;

(3) ראש מועצה דתית אשר חל עליו חוק גמלאות לראש רשות, לפי הוראת סעיף 14 לחוק שירותי הדת היהודיים;

³⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ’ 120.

³⁵ ס”ח התשכ”ט, עמ’ 98.

(4) רב עיר כמשמעותו בסעיף 15(א)(2) לחוק שירותי הדת היהודיים;

(5) יושב ראש ועדה למילוי תפקידי ראש העירייה והמועצה וסגנו, כאמור בסעיף 145 לפקודת העיריות;³⁶

(6) יושב ראש ועדה למילוי תפקידי ראש המועצה המקומית והמועצה וסגנו, כאמור בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות;³⁷

(7) ממונה בעל סמכות הכרעה שמונה לפי סעיף 6(ב2) לחוק שירותי הדת היהודיים, וכן יושב ראש ועדה ממונה שמונה לפי סעיף 10(ג) לחוק האמור;

“סכום ההשתתפות” – הסכום הכולל של כל אלה:

(1) מחיר יום הבראה החל לגבי העובד;

(2) תשלומי חובה שעל מעסיק לשלם לפי חוק הביטוח הלאומי או חוק מס ערך מוסף, התשל”ו-1975,³⁸ ולגבי מעסיק שמעביר תשלומים לקרן השתלמות – גם הסכום שעליו להעביר לקרן השתלמות בעבור העובד (בהגדרה זו – תשלומי החובה), והכול בשל תשלום מחיר יום הבראה לגבי העובד;

(3) לעניין מעסיק שחלה עליו חובת עדכון – הסכום שנחסך למעסיק בשל הקפאת הסכום של יום הבראה שלפיו מחושבים דמי ההבראה בשנת 2025 לגבי העובד, לפי סעיף 2, בתוספת תשלומי החובה שהיה עליו לשלם בשל הסכום האמור, לגבי העובד, אלמלא הוראות אותו סעיף;

“עובד” – עובד שזכאי לפי הסכם או נוהג לדמי הבראה בשנת 2025, למעט עובד המועסק על ידי יחיד שלא במסגרת עסק או משלח יד;

“עובד בהפחתה חלקית” – עובד שמשכורתו החודשית הממוצעת בתקופה של שלושת החודשים אוקטובר 2024 עד דצמבר 2024 אינה עולה על 6,150 שקלים חדשים, ואם הוא מועסק במשרה חלקית – אינה עולה על הסכום כאמור כשהוא מוכפל בחלקיות משרתו; ואולם, אם העובד לא היה זכאי למשכורת בעד חודש מהחודשים האמורים, יובאו בחשבון במקום שלושת החודשים האמורים, שלושת החודשים האחרונים שקדמו לחודש ינואר 2025 שבהם היה זכאי למשכורת; לעניין זה, חלקיות המשרה לגבי עובד שמשכורתו משתלמת על בסיס שעתי תחושב כמנה המתקבלת בנוסחה שלהלן, ולא יותר מ-1:

³⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

³⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

³⁸ ס”ח התשל”ו, עמ' 52.

מספר שעות העבודה שבהן עבד העובד
בתקופה האמורה

מספר שעות העבודה החודשיות	מספר חודשי העבודה שבהם עבד בתקופה האמורה
× במשרה מלאה כנהוג במקום עבודתו;	

“פנסיה תקציבית” – תשלומים המשולמים מדי חודש, באופן רציף, לפי דין או הסכם, מאוצר המדינה או מקופת המעסיק, לעובד שפרש מעבודתו, במשך כל ימי חייו, ולאחר מותו – לשאיירו;

“פקיד שומה” – כהגדרתו בפקודת מס הכנסה;

“קופת גמל לקצבה” ו”קרן השתלמות” – כהגדרתן בחוק הפיקוח על קופות גמל.

2. הקפאת סכום יום הבראה לעובד

(א) על אף האמור בכל הסכם או נוהג, הסכום של יום הבראה שלפיו יחושבו דמי ההבראה בשנת 2025 לעובד, יהיה זה לסכום של יום הבראה שלפיו חושבו דמי ההבראה לאותו עובד בשנת 2024 ולא יפחת מסך של 418 שקלים חדשים כאמור בצו הרחבה בדבר השתתפות המעסיק בהוצאות הבראה ונופש לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי”ז–1957, מיום כ”ה באלול התשפ”ג (11 בספטמבר 2023).³⁹

(ב) לעניין מעסיק שחלה עליו חובת עדכון, יובא בחשבון לשם חישוב דמי ההבראה בשנת 2026, הסכום של דמי ההבראה שהיה אמור להיות משולם לעובד בשנת 2025, אלמלא הוראות חוק זה.

3. הפחתת דמי הבראה לעובד

(א) על אף האמור בכל הסכם או נוהג –

(1) מעסיק יפחית לעובד מתשלום דמי ההבראה בשנת 2025, במועד שבו הם משולמים, את מחיר יום הבראה החל לגבי אותו עובד, ואם דמי ההבראה ניתנים בדרך של מימון נופש או בהטבה אחרת הניתנת בעין – יקטין את המימון או שווי ההטבה כאמור במחיר יום הבראה לפי פסקה (4) להגדרה “מחיר יום הבראה”, או כפי שהוחלה בפסקה (5) לאותה הגדרה, לפי העניין;

(2) מעסיק שלפני יום פרסומו של חוק זה שילם לעובד בכסף או נתן לעובד בעין בדרך האמורה בפסקה (1), את מלוא דמי ההבראה בעבור שנת 2025, יפחית ממשכורתו של העובד המשולמת לו בחודש יולי 2025 או בחודש האחרון להעסקתו בשנת 2025, לפי המוקדם, סכומים כמפורט להלן:

³⁹ ר”פ 11651, התשפ”ד, עמ’ 136.

(א) סכום השווה למחיר יום הבראה החל לגבי אותו העובד ולא יחולו עליו הוראות פסקה (1);

(ב) אם הוא מעסיק שחלה עליו חובת עדכון והוא עדכן את דמי ההבראה כאמור לפני יום פרסומו של חוק זה – גם את הסכום שנוסף לדמי ההבראה ששולמו לעובד בעקבות העדכון;

לגבי עובד כאמור בפסקה זו יהיה סכום ההשתתפות סך הסכומים שהופחתו לפי פסקה זו בתוספת תשלומי החובה כמשמעותם בפסקה (2) להגדרה "סכום ההשתתפות" בשל אותם סכומים.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), לעניין עובד שדמי ההבראה משולמים לו מדי חודש או תקופה אחרת, יפחית המעסיק, בחודש או במועד הראשון שבו הוא מפחית את דמי ההבראה בהתאם להוראות הסעיף הקטן האמור, סכום נוסף השווה לסך מחירי יום הבראה לפי פסקה (2) או (3), לפי העניין, להגדרה "מחיר יום הבראה" או כפי שהוחלה בפסקה (5) לאותה הגדרה, לפי העניין, שהיו חלים לגבי העובד בכל אחד מהחודשים או מהתקופות שמתחילת שנת 2025 שקדמו לחודש או למועד הראשון האמור.

לעניין חישוב של כל אחד מהמפורטים להלן, לא תובא בחשבון הפחתת דמי ההבראה או הפחתת משכורת לפי חוק זה:

(1) הסכום המשולם בעד העובד לקופת גמל לקצבה;

(2) המשכורת הקובעת לחישוב תשלומי עובדים בפנסיה תקציבית לפי סעיפים 89 או 90 לחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003⁴⁰;

(3) ההכנסה לחישוב תשלומים לקופת גמל לקצבה, או החיוב במס או הפטור ממנו בשל תשלומים כאמור, לפי העניין, לפי הוראות סעיפים 3(ה3), (א7), 45 ו-47 לפקודת מס הכנסה;

(4) תשלומי פנסיה תקציבית;

(5) תשלום חריגות המושלם לעובד או לשאייריו, לפי דין או הסכם, עקב סיום עבודה;

(6) דמי ביטוח המושלמים לפי חוזה ביטוח נכות כאמור בפרק ג' לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981⁴¹;

(7) תשלומי גישור, או סכום תוספת לקצבה הנרכש מקופת גמל לקצבה או ממבטח בעד העובד במימון מלא של המעסיק; לעניין זה, "תשלומי גישור" – תשלומים המושלמים מדי חודש בחודשו באופן רציף, לפי הסכם, מקופת המעסיק, מקופת גמל לקצבה או ממבטח, למי שפרש מעבודתו, בעד התקופה שממועד פרישתו מעבודה עד המועד שבו הוא זכאי לתשלומי קצבה מקופת גמל לקצבה;

4. סייג לעניין תשלומים שונים

⁴⁰ ס"ח התשס"ג, עמ' 386.

⁴¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 94.

(8) גמלה המשתלמת למבוטח או לתלוי בו, לפי סימנים ה' ו'ח' בפרק ה' לחוק הביטוח הלאומי, או לפי הוראה אחרת בחוק האמור המחיל את הוראות סימנים אלה;

(9) קצובת הבראה ונופש המשתלמת לפי חוק התגמולים לחסידי אומות העולם, התשנ"ה-1995⁴²;

(10) כל הטבה הניתנת למי שמשלם לו תגמול לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב]⁴³, לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950⁴⁴, או לפי חוק אחר המחיל הוראות של אחד החוקים האמורים.

מעסיק חייב בתשלום של סכום ההשתתפות לפקיד השומה ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 247 לפקודת מס הכנסה.

בלי לגרוע מהוראות סעיף 5, לא יראו את סכום ההשתתפות ששולם לפקיד השומה כהכנסה בידי העובד לעניין פקודת מס הכנסה.

(א) הוראה בהסכם שלפיה תשלום דמי הבראה האמורים להיות משולמים בשנת 2025 ייעשה במועד שאינו במהלך השנה האמורה – אין לה תוקף.

(ב) נקבעה הוראה בהסכם, אחרי יום ל' בתשרי התשפ"ה (1 בנובמבר 2024), שלפיה חובת העדכון תבוטל כך שלא תחול בשנת 2025, אין בכך כדי לגרוע מחובת המעסיק לפי סעיף 5 להעביר לפקיד השומה את סכום ההשתתפות שהיה חל אלמלא הוראה כאמור.

חלק דמי ההבראה או חלק המשכורת, לפי העניין, אשר לא שולמו לעובד לפי חוק זה, לא ישולמו לו גם לאחר תום שנת 2025.

הוראות חוק זה החלות לעניין עובד ומעסיקו יחולו לעניין נושא משרה ומי שמשלם לו משכורת אף שלא מתקיימים ביניהם יחסי עבודה, בשינויים המחויבים, ולעניין נושא משרה שלא משולמים לו דמי הבראה בשנת 2025 – גם בשינויים אלה:

(1) משלם המשכורת יפחית ממשכורתו של נושא המשרה המשולמת לו בחודש יולי 2025 סכום של 471.4 שקלים חדשים, ואם הועסק נושא המשרה בחלק משנת 2025 – יוכפל הסכום האמור בחלקיות ההעסקה באותה תקופה, ולא יחולו לגביו הוראות סעיפים 2 ו-3;

(2) סכום ההשתתפות לגבי נושא המשרה בשנת 2025 יהיה הסכום שחושב לפי פסקה (1) בתוספת תשלומי חובה כמשמעותם בפסקה (2) להגדרה "סכום ההשתתפות" שהיה על משלם המשכורת לשלם לנושא המשרה בשל הסכום האמור.

5. חובת תשלום של סכום ההשתתפות לפקיד השומה

6. סכום ההשתתפות אינו הכנסה

7. הוראה בהסכם לעניין דמי תשלום דמי הבראה או ביטול חובת העדכון

8. אי-השבת דמי הבראה או משכורת שהופחתו

9. תחולת הוראות החוק לגבי נושא משרה

⁴² ס"ח התשנ"ה, עמ' 436.

⁴³ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

⁴⁴ ס"ח התשי"י, עמ' 162.

10. תחולת הוראות החוק לגבי חייל
הוראות חוק זה החלות על עובד ומעסיקו יחולו על חייל המשרת בצבא הגנה לישראל על פי התחייבות לשירות קבע ועל צבא הגנה לישראל, אף שלא מתקיימים ביניהם יחסי עבודה, בשינויים המחויבים.
11. החלת חוק יסודות התקציב לגבי מעסיק ציבורי
הוראות סעיפים 29א, 29ב, 33א(ב) ו־ד(ד) עד (ו), 34(א)(1) ו־ב(ב), 35, 36, 37(ד) עד (ו) ו־39 לחוק יסודות התקציב, לעניין שינויים בשכר או מתן הטבות כספיות אחרות הקשורות בעבודה, לרבות הסמכויות הנתונות בהן, יחולו, בשינויים המחויבים, לגבי תשלום משכורת או לגבי תשלום אחר מקופת מעסיק ציבורי, שנעשה בידי מעסיק ציבורי בניגוד להוראות לפי חוק זה.
12. עדיפות
(א) הוראות חוק זה יחולו על אף האמור בכל דין, הסכם או נוהג, לרבות חוק הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה שניתנו לפיו, ועל אף האמור בכל החלטה שהתקבלה לפי אחד מאלה, ובכפוף להוראות סעיף קטן (ב):
- (1) חוק־יסוד: נשיא המדינה⁴⁵;
 - (2) חוק־יסוד: הממשלה⁴⁶;
 - (3) חוק־יסוד: השפיטה⁴⁷;
 - (4) חוק־יסוד: מבקר המדינה⁴⁸;
 - (5) חוק הדיינים, התשט"ו–1955⁴⁹;
 - (6) חוק הקאדים, התשכ"א–1961⁵⁰;
 - (7) חוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג–1962⁵¹;
 - (8) חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט–1969⁵²;
 - (9) חוק הכנסת, התשנ"ד–1994⁵³;
 - (10) חוק בנק ישראל, התש"ע–2010⁵⁴.
- (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מתוקפו של הסכם קיבוצי שנערך עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה ביום כ"ד בחשוון התשפ"ה (25 בנובמבר 2024) לעניין הקפאה והפחתה של מחיר יום הבראה בשנת 2025, והוראות ההסכם הקיבוצי האמור בעניין זה יחולו במקום הוראות סעיף 3 לגבי עובד שעליו ההסכם חל, למעט עובד בהפחתה חלקית.

⁴⁵ ס"ח התשכ"ד, עמ' 118.
⁴⁶ ס"ח התשס"א, עמ' 158.
⁴⁷ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.
⁴⁸ ס"ח התשמ"ח, עמ' 30.
⁴⁹ ס"ח התשט"ו, עמ' 68.
⁵⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 118.
⁵¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 20.
⁵² ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.
⁵³ ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.
⁵⁴ ס"ח התש"ע, עמ' 452.

- תיקון פקודת מס הכנסה – מס' 281 – הוראת שעה
13. בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה עד יום ה' בטבת התשפ"א (31 בדצמבר 2030), יקראו את פקודת מס הכנסה⁵⁵, כך שאחרי סעיף 246 יבוא:
- "סכום ההשתתפות שיש לשלמו לפקיד השומה לפי חוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2025 – ה"תשפ"ה–2025", יראו אותו לעניין ההוראות לפי פקודה זו כמס שנוכה במקור לפי סעיף 164 במועד שבו משולמים דמי הבראה לעובד בשנת 2025, ולעניין עובד ששולמו לו מלוא דמי ההבראה כאמור בסעיף 3(א)(2) לאותו חוק, ולעניין נושא משרה שלא משולמים לו דמי הבראה בשנת 2025 – במועד תשלום משכורתו בחודש יולי 2025, ואשר יש לשלמו לפקיד השומה לפי סעיף 166; לעניין זה, "נושא משרה", "סכום ההשתתפות" ו"עובד" – כהגדרתם בחוק האמור"
14. בחוק התקציב לשנת הכספים 2025 ייקבע סכום בגובה אומדן ההכנסות הצפויות לאוצר המדינה לפי חוק זה, כחלק מהסכומים הנכללים בתקציב האמור לשם מתן הטבות לחיילי מילואים.
15. תיקון חוק הקפאה והפחתה של דמי הבראה בשנת 2024 לשם תקצוב הטבות לחיילי מילואים
16. ביצוע ותקנות
17. דיווח לכנסת
- שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להתקין תקנות לביצוע; בתקנות כאמור רשאי שר האוצר, בהתייעצות עם שר העבודה, לקבוע הוראות לעניין אופן הפחתת דמי ההבראה לפי סעיף 3 לגבי עובד שדמי ההבראה משולמים לו שלא כרכיב נפרד.
- שר האוצר ידווח לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, החל מיום ה' בתמוז התשפ"ה (1 ביולי 2025) ועד תום שנת 2027, אחת לשלושה חודשים, על העניינים המפורטים להלן, לגבי התקופה שקדמה למועד הדיווח:

⁵⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ה, עמ' 394.

⁵⁶ ס"ח התשפ"ה, עמ' 400.

⁵⁷ ס"ח התשפ"ד, עמ' 614.

(1) ביצוע התקציב למתן הטבות לחיילי המילואים, ובפרט התקציב האמור בסעיף 14, ובכלל זה גובה הסכומים שנוצלו וייעודם, בפירוט לפי הרכיבים השונים של תוכנית מתן ההטבות לחיילי מילואים;

(2) ההטבות והמענקים שניתנו לחיילי מילואים והתנאים ליזכאות להם, בפירוט לפי הרכיבים השונים של תוכנית מתן ההטבות לחיילי מילואים, ובפרט לתוכניות שאליהן יועדו הכספים כאמור בסעיף 14;

(3) הסכומים שגבה פקיד השומה עקב הוראות חוק זה.

פרק ח': גמלאות

תיקון חוק שירות
המדינה (גמלאות)
מס' 67

25. בחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970⁵⁸ –

(1) בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”ג) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(א1), שר האוצר רשאי לקבוע, בצו –

(1) כי בשל הסכם קיבוצי ארצי תעודכן משכורתו הקובעת של מי מהמנויים להלן, בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי עובדים שונים:

(א) מי שדורג ערב פרישתו בדירוג מהדירוגים המפורטים בחלק א' לתוספת השישית ופרש מהשירות בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום ב' בכסלו התש"ף (30 בנובמבר 2019);

(ב) מי שדורג ערב פרישתו בדירוג עובדי הוראה ופרש מהשירות בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום י"א באלול התש"ף (31 באוגוסט 2020);

(2) בלי לגרוע מהוראות פסקה (1), כי בשל הסכם קיבוצי ארצי נוסף תעודכן משכורתו הקובעת של מי מהמנויים להלן, בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי עובדים שונים:

(א) מי שדורג ערב פרישתו בדירוג מהדירוגים המפורטים בחלק א' לתוספת השישית ופרש מהשירות בתקופה שמיום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020) עד יום כ"ב באדר ב' התשפ"ז (31 במרץ 2027);

(ב) מי שדורג ערב פרישתו בדירוג עובדי הוראה ופרש מהשירות בתקופה שמיום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020) עד יום י"ח באלול התשפ"ו (31 באוגוסט 2026);

(3) כי תשלומים בשל עדכון המשכורת הקובעת לפי פסקה (1), בעד תקופה שקדמה למועד כניסתו לתוקף של צו לפי אותה פסקה, ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה בשיעור שלהלן, לפי העניין:

(א) לגבי תשלומים המשולמים בעד תקופה שהסתיימה לפני יום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) (בפסקה זו – המועד הקובע) – שיעור עליית המדד שפורסם ערב מועד התשלום לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2024;

⁵⁸ ס"ח התש"ל, עמ' 65; התשפ"ד, עמ' 639.

(ב) לגבי תשלומים המשולמים בעד תקופה שמהמועד הקובע ועד ערב כניסתו לתוקף של הצו – שיעור עליית המדר שפורסם ערב מועד התשלום לעומת המדר שפורסם בחודש שבעדו ניתן התשלום.

(ד) בסעיף קטן (ג) –

“הסכם מסגרת 2016” – הסכם קיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום י' בניסן התשע"ו (18 באפריל 2016), בין מדינת ישראל ומעסיקים אחרים בשירות הציבורי ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, כפי שתוקן בהסכמים קיבוציים נוספים שנחתמו בין הצדדים;

“הסכם מסגרת 2023” – הסכם קיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום כ"ח בתמוז התשפ"ג (17 ביולי 2023), בין מדינת ישראל ומעסיקים אחרים בשירות הציבורי ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, כפי שתוקן בהסכמים קיבוציים נוספים שנחתמו בין הצדדים;

“הסכם קיבוצי ארצי” – אחד מאלה:

(1) הסכם מסגרת 2016;

(2) הסכם קיבוצי שנחתם בין מדינת ישראל ומעסיקים אחרים בשירות הציבורי ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, במקביל להסכם מסגרת 2016, ביום י' בניסן התשע"ו (18 באפריל 2016), כפי שתוקן בהסכמים קיבוציים נוספים שנחתמו בין הצדדים;

(3) הסכם קיבוצי שנעשה בדרך של חתימה על כתב הצטרפות להסכם מסגרת 2016;

(4) הסכם קיבוצי בין מדינת ישראל ובין הסתדרות המורים שנחתם ביום כ"ז באלול התשע"ו (30 בספטמבר 2016), כפי שתוקן בהסכמים קיבוציים נוספים שנחתמו בין הצדדים ובכלל זה בהסכם הקיבוצי בין מדינת ישראל ובין הסתדרות המורים שנחתם ביום כ"א באדר התשע"ז (19 במרץ 2017);

“הסכם קיבוצי ארצי נוסף” – אחד מאלה:

(1) הסכם מסגרת 2023;

(2) הסכם קיבוצי שנעשה בדרך של חתימה על כתב הצטרפות להסכם מסגרת 2023;

(3) הסכם קיבוצי בין מדינת ישראל ובין הסתדרות המורים שנחתם ביום כ"ד בתשרי התשפ"ג (19 באוקטובר 2022);

(4) הסכם קיבוצי בין מדינת ישראל ובין הסתדרות המורים שנחתם ביום ג' בתמוז התשפ"ד (9 ביולי 2024);

“כתב הצטרפות” – כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957⁵⁹;

(2) בסעיף 50, במקום “שנתיים” יבוא “ארבע שנים”;

(3) בסעיף 105, אחרי סעיף קטן (2ג) יבוא:

“(ג) (1) על אף האמור בכל דין, צו שקבע שר האוצר לפי סעיף 9(ג)(1) או (2) לא יחול על מי שפרש מתאגיד או מרשות השידור, אלא אם כן קבע שר האוצר אחרת בצו לפי פסקאות (2) או (3), ולגבי רשות השידור – לפי פסקה (4).

⁵⁹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

(2) שר האוצר רשאי לקבוע, בצו –

(א) כי בשל הסכם קיבוצי ארצי תעודכן משכורתו הקובעת של מי שפרש מתאגיד ומתקיים לגביו אחד מאלה, בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי עובדים שונים:

(1) הוא דורג ערב פרישתו מתאגיד בדירוג מהדירוגים המפורטים בחלק א' לתוספת השישית או בדירוג עובדי הוראה, ופרש מהתאגיד בתקופה מהתקופות המנויות בסעיף 9(ג)(1) לגבי אותו דירוג;

(2) הוא דורג ערב פרישתו מתאגיד בדירוג המנוי בחלק ב' לתוספת השישית, ופרש מהתאגיד בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום ב' בכסלו התש"ף (30 בנובמבר 2019);

(ב) כי תשלומים בשל עדכון המשכורת הקובעת לפי פסקת משנה (א), בעד תקופה שקדמה למועד מתן צו לפי אותה פסקה, ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה לפי סעיף 9(ג)(3).

(3) בלי לגרוע מהוראות פסקה (2), שר האוצר רשאי לקבוע, בצו, כי בשל הסכם קיבוצי ארצי נוסף תעודכן משכורתו הקובעת של מי שפרש מתאגיד ומתקיים לגביו אחד מאלה, בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי עובדים שונים:

(א) הוא דורג ערב פרישתו מהתאגיד בדירוג מהדירוגים המפורטים בחלק א' לתוספת השישית או בדירוג עובדי הוראה, ופרש מהתאגיד בתקופה מהתקופות המנויות בסעיף 9(ב)(2) לגבי אותו דירוג;

(ב) הוא דורג ערב פרישתו מהתאגיד בדירוג המנוי בחלק ב' לתוספת השישית, ופרש מהתאגיד בתקופה שמיום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020) עד יום כ"ב באדר ב' התשפ"ז (31 במרץ 2027).

(4) בלי לגרוע מההוראות לפי סעיף קטן (ג)(1), שר האוצר רשאי לקבוע, בצו, כי בשל הסכם קיבוצי ארצי תעודכן משכורתו הקובעת של גמלאי רשות השידור כהגדרתו בסעיף קטן (2ג) שערב פרישתו דורג בדירוג מהדירוגים המנויים בחלק א' או ג' לתוספת השישית ופרש בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום ב' בכסלו התש"ף (30 בנובמבר 2019), בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי עובדים שונים; כמו כן רשאי שר האוצר לקבוע בצו כאמור כי תשלומים בשל עדכון המשכורת הקובעת לפי פסקה זו בעד תקופה שקדמה למועד מתן הצו, ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה לפי סעיף 9(ג)(3).

(5) בסעיף קטן זה –

"הסכם קיבוצי ארצי" ו"הסכם קיבוצי ארצי נוסף" – כהגדרתם בסעיף 9(ג);

"תאגיד" – תאגיד כאמור בסעיף קטן (א).";

(4) אחרי התוספת החמישית יבוא:

"תוספת שישית"

(סעיפים 9(ג) ו-105(ג3))

חלק א'

- (1) הדירוג המינהלי;
- (2) הדירוג האחיד;
- (3) דירוג טכנאי הרנטגן;
- (4) דירוג המח"ר, לרבות פסיכולוגים ולרבות עובדי ביקורת;
- (5) דירוג המהנדסים;
- (6) דירוג ההנדסאים והטכנאים;
- (7) דירוג הפיזיותרפיסטים;
- (8) דירוג המשפטנים (לרבות סניגורים ציבוריים ולמעט מי שמשכורתו הקובעת חושבה לפי שכר של נושאי משרה שיפוטית);
- (9) דירוג העיתונאים בשירות הציבורי;
- (10) דירוג עובדי המעבדה, הביוכימאים והמיקרוביולוגים;
- (11) דירוג הרוקחים;
- (12) דירוג האחים והאחיות;
- (13) דירוג הפארה־רפואיים (לרבות קלינאי תקשורת וטכנולוגים רפואיים);
- (14) דירוג המרפאים בעיסוק;
- (15) דירוג המפקחים הימיים;
- (16) דירוג המקצ"ט;
- (17) דירוג קלדניות שופטים;
- (18) דירוג מעברי הגבול;
- (19) דירוג רשות מקרקעי ישראל;
- (20) דירוג הכבאים;
- (21) דירוג העובדים הסוציאליים;
- (22) דירוג שירות החוץ;
- (23) דירוג הפרקליטים (למעט מי שמשכורתו הקובעת חושבה לפי שכר של נושאי משרה שיפוטית);
- (24) דירוג ביקורת המדינה;
- (25) דירוג המח"ר המועדף;
- (26) דירוג הקצינים הטכניים;
- (27) דירוג משטרתי מיוחד;

- (28) דירוג שירות בתי הסוהר מיוחד;
- (29) דירוג מחקר ופיתוח משטרה;
- (30) דירוג נוסף שיקבע שר האוצר, בהסכמת ראש הממשלה, שאינו טעון פרסום ברשומות או פרסום פומבי אחר;
- (31) דירוג נוסף שיקבע שר האוצר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ובלבד שחל לגביו הסכם קיבוצי ארצי או הסכם קיבוצי ארצי נוסף.

חלק ב'

- (1) דירוג 80 במועצה להשכלה גבוהה.

חלק ג'

- (1) דירוג העיתונאים ברשות השידור;
- (2) דירוג עיתונות הפקה ברשות השידור;
- (3) דירוג משולב ברשות השידור.

תיקון חוק שירות
הקבע בצבא הגנה
לישראל (גמלאות)
מס' 36

26. בחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל (גמלאות) [נוסח משולב], התשמ"ה-1985⁶⁰ –

- (1) בסעיף 6, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א2) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(א1), שר הביטחון, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע, בצו –

(1) כי בשל החלטות הממשלה מי שדורג ערב פרישתו בדירוג מהדירוגים המפורטים בתוספת החמישית ופרש מהשירות בתקופה שמיום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013) עד יום ב' בכסלו התש"ף (30 בנובמבר 2019), תעודכן משכורתו הקובעת בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי חיילים שונים; לעניין זה, "החלטות הממשלה" – החלטת הממשלה מספר 2399 מיום י"ט בשבט התשע"ז (15 בפברואר 2017), והחלטת הממשלה מספר 4887 מיום י"ז באדר התש"ף (13 במרץ 2020);

(2) בלי לגרוע מהוראות פסקה (1), כי בשל הסכם קיבוצי ארצי נוסף תעודכן משכורתו הקובעת של מי שדורג ערב פרישתו בדירוג מהדירוגים המפורטים בתוספת החמישית ופרש מהשירות בתקופה שמיום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020) עד יום כ"ב באדר ב' התשפ"ז (31 במרץ 2027), בעד התקופה החל בחודש שייקבע בצו לעניין זה ואילך, בסכום או בשיעור שייקבע בו, בהתאם למועד הפרישה ולדירוג שבו דורג ערב הפרישה, ורשאי הוא לקבוע עדכון שונה לסוגי חיילים שונים; לעניין זה, "הסכם קיבוצי ארצי נוסף" – הסכם קיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום כ"ח בתמוז התשפ"ג (17 ביולי 2023), בין מדינת ישראל ומעסיקים אחרים בשירות הציבורי ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, כפי שהוחל בצבא הגנה לישראל בהתאם להחלטת הממשלה מס' 742 מיום כ' בתמוז התשפ"ג (9 ביולי 2023);

⁶⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 142; התשפ"ה, עמ' 210.

(3) כי תשלומים בשל עדכון המשכורת הקובעת לפי פסקה (1), בעד תקופה שקדמה למועד כניסתו לתוקף של צו לפי אותה פסקה, ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה בשיעור שלהלן, לפי העניין:

(א) לגבי תשלומים המשולמים בעד תקופה שהסתיימה לפני יום כ' בטבת התשפ"ד (1 בינואר 2024) (בפסקה זו – המועד הקובע) – שיעור עליית המדר שפורסם ערב מועד התשלום לעומת המדר שפורסם בחודש ינואר 2024;

(ב) לגבי תשלומים המשולמים בעד תקופה שמהמועד הקובע ועד ערב כניסתו לתוקף של הצו – שיעור עליית המדר שפורסם ערב התשלום לעומת המדר שפורסם בחודש שבעדו ניתן התשלום;

(2) בסעיף 57, במקום "שנתיים" יבוא "ארבע שנים";

(3) אחרי התוספת הרביעית יבוא:

"תוספת חמישית"

(סעיף 6(א2))

(1) הדירוג המינהלי;

(2) דירוג המח"ר;

(3) דירוג המח"ר המועדף;

(4) דירוג המהנדסים;

(5) דירוג ההנדסאים והטכנאים;

(6) דירוג המשפטנים (לרבות סניגורים ציבוריים ולמעט מי שמשכורתו הקובעת חושבה לפי שכר של נושאי משרה שיפוטית);

(7) דירוג הרוקחים;

(8) דירוג הפיזיותרפיסטים;

(9) דירוג האחים והאחיות;

(10) דירוג טכנאי הרנטגן;

(11) דירוג צבא הגנה לישראל ייחודי;

(12) דירוג מחקר ופיתוח צבאי;

(13) דירוג הקצינים הטכניים.

27. פרק ח' – תחולה
הוראות סעיף 50 לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, וסעיף 57 לחוק שירות הקבע בצבא הגנה לישראל [גמלאות] [נוסח משולב], התשמ"ה-1985, כנוסחם בחוק זה, יחולו גם לגבי מי שביום פרסומו של חוק זה טרם חלפו ארבע שנים מיום שנולדה עילת התביעה לגמלה המגיעה לשאיר לפי אותו סעיף, לפי העניין.

פרק ט': השתתפותם של העובדים ובעלי תפקיד בשירות הציבורי, בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2025 ו-2026 (הוראת שעה)

28. פרק זה ייקרא "חוק להשתתפותם של העובדים ובעלי תפקיד בשירות הציבורי, בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2025 ו-2026 (הוראת שעה), התשפ"ה-2025".

29. ואלה סעיפי החוק להשתתפותם של העובדים ובעלי תפקיד בשירות הציבורי, סעיפי החוק בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2025 ו-2026 (הוראת שעה), התשפ"ה-2025:

"הגדרות 1. בחוק זה –

"הבסיס הקובע" – כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין עובד – משכורת, למעט כל אחד מאלה:

(א) תשלומים שאינם משולמים על בסיס חודשי, שבועי או יומי ואינם מחושבים על בסיס רכיבי שכר אחרים;

(ב) דמי הבראה וקצובת ביגוד או תשלומים אחרים הדומים להם במהותם אף אם כינויים שונים;

(ג) החזר הוצאות;

(ד) גילום חלק מהמס החל על העובד, אשר משולם בידי המעסיק;

(2) לעניין בעל תפקיד – תשלום המשולם בכסף לבעל התפקיד מקופת הגוף שבו הוא מכהן בתפקידו, בעבור מילוי תפקידו, למעט כל אחד מאלה:

(א) תשלומים שאינם משולמים על בסיס חודשי ואינם מחושבים על בסיס תשלום אחר הנכלל בתשלום המשולם לבעל התפקיד;

(ב) דמי הבראה וקצובת ביגוד או תשלומים אחרים הדומים להם במהותם אף אם כינויים שונים;

(ג) החזר הוצאות;

(ד) גילום חלק מהמס החל על בעל התפקיד, אשר משולם בידי המעסיק;

"בעל תפקיד" – כל אחד מאלה:

(1) מי שממלא תפקיד בגוף מהגופים המנויים בהגדרה "מעסיק", ובכלל זה יושב ראש דירקטוריון, מועצה או הנהלה של גוף כאמור, אף אם תוארו שונה, אשר משולם לו בשל תפקידו כאמור תשלום חודשי מקופת המעסיק, ובלבד שאינו עובד אצל המעסיק;

(2) יושב ראש ועדה למילוי תפקידי ראש העירייה והמועצה וסגנו, כאמור בסעיף 145 לפקודת העיריות⁶¹;

(3) יושב ראש ועדה למילוי תפקידי ראש המועצה המקומית והמועצה וסגנו, כאמור בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות⁶²;

⁶¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁶² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(4) ממונה בעל סמכות הכרעה שמונה לפי סעיף 6(ב2) לחוק שירותי הדת היהודיים, וכן יושב ראש ועדה ממונה שמונה לפי סעיף 10(ג) לחוק האמור וראש מועצה דתית אשר חל עליו חוק גמלאות לראש רשות, לפי הוראת סעיף 14 לחוק שירותי הדת היהודיים;

"גוף נתמך" – כהגדרתו בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב;

"הסכם" – הסכם קיבוצי, צו הרחבה כמשמעותו בחוק הסכמים קיבוציים, הסדר קיבוצי לרבות הסדר חד-צדדי, הוראת מינהל, או חוזה עבודה אישי לרבות חוזה מיוחד לפי סעיף 40 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959⁶³;

"הסכם קיבוצי" – הסכם קיבוצי כללי או הסכם קיבוצי מיוחד כמשמעותם בחוק הסכמים קיבוציים;

"חוק גמלאות לראש רשות" – חוק הרשויות המקומיות (גמלאות לראש רשות וסגניו), התשל"ז-1977⁶⁴;

"חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981⁶⁵;

"חוק הסכמים קיבוציים" – חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957⁶⁶;

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁶⁷;

"חוק שירות המדינה (גמלאות)" – חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970⁶⁸;

"חוק שירותי הדת היהודיים" – חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971⁶⁹;

"חוק שכר מינימום" – חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987⁷⁰;

"החשב הכללי" – החשב הכללי במשרד האוצר;

"מבטח" – כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981⁷¹;

"מוסד חינוך" – כל אחד מאלה:

(1) מוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949⁷²;

(2) בית ספר שחלה עליו חובת רישוי לפי הוראות חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969⁷³;

⁶³ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

⁶⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 77.

⁶⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 128.

⁶⁶ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

⁶⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

⁶⁸ ס"ח התשל"ל, עמ' 65.

⁶⁹ ס"ח התשל"א, עמ' 130.

⁷⁰ ס"ח התשמ"ז, עמ' 68.

⁷¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

⁷² ס"ח התש"ט, עמ' 287.

⁷³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

(3) מוסד להכשרת עובדי חינוך, בין שהוא מוסד להשכלה גבוהה ובין שאינו מוסד להשכלה גבוהה; "מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד מוכר כמשמעותו בסעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958⁷⁴, או מוסד שהוא בעל היתר לפי סעיף 21 לחוק האמור; "מעסיק" – כל אחד מאלה:

- (1) המדינה;
 - (2) גוף מתוקצב כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב;
 - (3) גוף נתמך;
 - (4) תאגיד בריאות;
 - (5) מוסד חינוך שהממשלה משתתפת בתקציבו, במישרין או בעקיפין, וסכום השתתפות הממשלה בתקציבו, בשנת 2024, היה 40% לפחות מתקציבו; "משכורת" – הכנסת עבודה כמשמעותה בסעיף 2(2) לפקודת מס הכנסה⁷⁵, שניתנת בכסף;
- "נושא משרה" – כהגדרתו בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2025) (הקפאת שכר נושאי משרה ברשויות השלטון וברשויות מקומיות בשנת 2025), התשפ"ה-2024⁷⁶ (להלן – חוק ההקפאה לנושאי המשרה);
- "סכום החיסכון" – סכום ההוצאה שהייתה משולמת בקשר למשכורת או לתשלום לבעל תפקיד אילולא הוראות חוק זה ותשלומה נחסך בשל ההוראות לפי חוק זה לרבות בתקופה המקדימה, ולרבות הוצאה שבה היה מחויב המעסיק בשל תשלום משכורת לעובד או בשל תשלום לבעל תפקיד, לפי העניין, אילולא הוראות חוק זה;
- "עובד" – מי שמלאו לו 18 שנים המועסק אצל מעסיק, ולעניין מעסיק שהוא מוסד חינוך כאמור בפסקה (5) להגדרה "מעסיק" – עובד חינוך או עובד שירות;
- "עובד חינוך" – מי שמועסק במוסד חינוך ועיקר עיסוקו בו הוא בהוראה או בחינוך וכן מי שעוסק בפיקוח על הוראה או חינוך;
- "עובד שירות" – מי שמועסק במוסד חינוך ואינו עובד חינוך;
- "פנסיה תקציבית" – תשלומים המשולמים מדי חודש, באופן רציף, לפי דין או הסכם, מאוצר המדינה או מקופת המעסיק למי שפרש מעבודתו או מכהונתו, לפי העניין, במשך כל ימי חייו, ולאחר מותו – לשאירו;

⁷⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

⁷⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

⁷⁶ ס"ח התשפ"ה, עמ' 138.

"קופת גמל לקצבה" ו"קרן השתלמות" – כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;⁷⁷

"קופת חולים" – כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994;⁷⁸

"תאגיד בריאות" – כהגדרתו בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב; "התקופה המקדימה" – התקופה שמיום ל' בחשוון התשפ"ה (1 בדצמבר 2024) עד יום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025);

"התקופה הקובעת הראשונה" – התקופה שמיום ג' בניסן התשפ"ה (1 באפריל 2025) עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025);

"התקופה הקובעת השנייה" – התקופה שמיום י"ב בטבת התשפ"ו (1 בינואר 2026) עד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026).

בתקופה הקובעת הראשונה או בעדה, ובתקופה הקובעת השנייה או בעדה, תופחת משכורתו של עובד, בהתאם להוראות שנקבעו בהסכם הקיבוצי החל על העובד או בהסכם קיבוצי אשר משכורתו של העובד נקבעת לפיו, אשר נחתם עד ליום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025) ואשר לעניין חוק זה בידי שר האוצר או בידי הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר (להלן – הסכם קיבוצי מאושר); בבחינת מתן אישור להסכם קיבוצי כאמור, ניתן להביא בחשבון גם הפחתת משכורת שנעשתה לפי הסכם כאמור בתקופה המקדימה; אושר הסכם קיבוצי כאמור, יראו הפחתה כאמור כהפחתה שנעשתה בשל הוראות חוק זה.

לא חל על עובד הסכם קיבוצי מאושר –

(1) תופחת משכורתו בתקופה הקובעת הראשונה או בעדה, בשיעור של 3.307% מן הבסיס הקובע, ובכלל זה יופחת בשיעור כאמור גם הבסיס לחישוב הסכומים המשולמים בעד העובד לקרן השתלמות, אם הוא זכאי לתשלום כאמור;

(2) תופחת משכורתו בתקופה הקובעת השנייה או בעדה, בשיעור של 1.2% מן הבסיס הקובע, ובכלל זה יופחת בשיעור כאמור גם הבסיס לחישוב הסכומים המשולמים בעד העובד לקרן השתלמות, אם הוא זכאי לתשלום כאמור.

בתקופה הקובעת הראשונה או בתקופה הקובעת השנייה, או בעדן, יופחת התשלום המשולם לבעל תפקיד מקופת המעסיק בשיעור כמפורט להלן:

2. הפחתת משכורת לעובד לפי הסכם קיבוצי מאושר

3. הפחתת משכורת לעובד שלא חל עליו הסכם קיבוצי מאושר

4. הפחתת משכורת לבעל תפקיד

⁷⁷ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

⁷⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

(1) בעד התקופה הקובעת הראשונה – בשיעור של 3.307% מן הבסיס הקובע, ובכלל זה יופחת בשיעור כאמור גם הבסיס לחישוב הסכומים המשולמים בעד בעל התפקיד לקרן השתלמות, אם הוא זכאי לתשלום כאמור;

(2) בעד התקופה הקובעת השנייה – שיעור של 1.2% מן הבסיס הקובע, ובכלל זה יופחת בשיעור כאמור גם הבסיס לחישוב הסכומים המשולמים בעד בעל התפקיד לקרן השתלמות, אם הוא זכאי לתשלום כאמור.

על אף האמור בסעיף 3, לגבי עובד שמשכורתו, כולה או חלקה, נקבעת לפי משכורת של נושא משרה, והקפאת השכר לפי חוק ההקפאה לנושאי משרה חלה לגבי משכורתו בעקיפין, לא תופחת משכורתו לפי חוק זה.

5. אי-הפחתת משכורת לעובד שמשכורתו נקבעת לפי משכורת של נושא משרה

לגבי עובד שמשכורתו, כולה או חלקה, נקבעת לפי משכורת של בעל תפקיד וכן בעל תפקיד שמשכורתו, כולה או חלקה, נקבעת לפי משכורת של בעל תפקיד אחר, או לגבי עובד שמשכורתו, כולה או חלקה, נקבעת לפי משכורת של עובד אחר שהופחתה משכורתו לפי חוק זה, לא תובא בחשבון, בחישוב המשכורת אשר תופחת בהתאם להוראות סעיפים 3 או 4, לפי העניין, הפחתת המשכורת לפי סעיף 4 של בעל התפקיד שלפיו נקבעת משכורתם.

6. הפחתת משכורת לעובד או לבעל תפקיד שמשכורתו נקבעת לפי משכורת של בעל תפקיד

(א) לעניין חוק זה, יראו גם חייל המשרת בצבא הגנה לישראל על פי התחייבות לשירות קבע (בסעיף זה – חייל) כעובד, אף שלא מתקיימים לגביו יחסי עבודה, ואולם הפחתת משכורתו של חייל, כאמור בסעיפים 2 או 3, תבוצע בהתאם להוראות החלטת הממשלה מס' 742 מיום כ' בתמוז התשפ"ג (9 ביולי 2023).

7. דין חייל, שוטר, סוהר ועובד שירותי הביטחון

(ב) על אף האמור בסעיפים 2 ו-3, הפחתת משכורתו של שוטר או סוהר כאמור באותם סעיפים תבוצע בהתאם להחלטות הממשלה; ואולם, לעניין שוטר או סוהר שלא נקבעה הפחתת משכורתו לפי החלטות הממשלה, יחולו הוראות פסקאות (1) ו-(2) של סעיף 3; בסעיף קטן זה –

"החלטות הממשלה" – החלטת הממשלה מס' 397 מיום ז' בשבט התשל"ט (4 בפברואר 1979) והחלטת הממשלה מס' 743 מיום כ' בתמוז התשפ"ג (9 ביולי 2023);

"שוטר" ו"סוהר" – כהגדרתם בחוק שירות המדינה (גמלאות).

(ג) על אף האמור בסעיפים 2 ו-3, הפחתת משכורתו של עובד שירותי הביטחון, בתקופה הקובעת הראשונה או בעדה, ובתקופה הקובעת השנייה או בעדה, תבוצע בהתאם להסכמה בין-משרדית מאושרת; בבחינת מתן אישור להסכמה כאמור, ניתן להביא בחשבון גם הפחתת משכורת שנעשתה לפי הסכמה כאמור בתקופה המקדימה; אושרה הסכמה כאמור, יראו הפחתת כאמור כהפחתה שנעשתה בשל הוראות חוק זה; ואולם, לעניין עובד שירותי הביטחון שלא חלה לגביו הסכמה בין-משרדית מאושרת, יחולו הוראות פסקאות (1) ו-(2) של סעיף 3; בסעיף קטן זה –

"הסכמה בין־משרדית מאושרת" – הוראות שהוסכם עליהן, בכתב, בין משרד האוצר למשרד ראש הממשלה, ואשר אושרו לעניין חוק זה בידי שר האוצר או בידי הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר;

"עובד שירותי הביטחון" – עובד המדינה בשירותי הביטחון, כהגדרתם בסעיף 6א לחוק שירות המדינה (גמלאות).

לעניין חישוב של כל אחד מהמפורטים להלן לא תובא בחשבון הפחתת המשכורת של עובד או ההפחתה של התשלום המשולם לבעל תפקיד מקופת המעסיק, לפי סעיפים 2 עד 4, 6 ו־7, בתקופה הקובעת הראשונה או בעדה ובתקופה הקובעת השנייה או בעדה, ולעניין עובד שחל עליו הסכם קיבוצי מאושר – לא תובא בחשבון הפחתת משכורת כאמור גם בתקופה המקדימה, אם נקבעה כזו בהסכם הקיבוצי המאושר:

(1) הסכום המשולם לקופת גמל לקצבה, בעד העובד או בעל התפקיד;

(2) המשכורת הקובעת לחישוב תשלומי עובדים בפנסיה תקציבית לפי סעיף 89 לחוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו־2004), התשס"ג–2003⁷⁹;

(3) ההכנסה לצורך חישוב תשלומים ששולמו לקופת גמל לקצבה, או החיוב במס או הפטור ממנו בשל תשלומים כאמור, לפי העניין, לפי הוראות סעיפים 3(ה), 9(א7), 45א ו־47 לפקודת מס הכנסה, אולם הוראות פסקה זו לא יחולו לעניין תשלומים ששולמו בשל שנת המס 2024;

(4) תשלומי פנסיה תקציבית;

(5) תשלום חד־פעמי המשולם לעובד, לבעל התפקיד או לשאיריהם, לפי דין או הסכם, עקב סיום עבודה או תפקיד, לפי העניין;

(6) דמי ביטוח המשולמים לפי חוזה ביטוח נכות כאמור בפרק ג' לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א–1981⁸⁰;

(7) לעניין עובד – תשלומי גישור, או סכום תוספת לקצבה הנרכש מקופת גמל לקצבה או ממבטח בעד העובד במימון מלא של המעסיק; לעניין זה, "תשלומי גישור" – תשלומים המשולמים מדי חודש, באופן רציף, לפי הסכם, מקופת המעסיק, מקופת גמל לקצבה או ממבטח, למי שפרש מעבודתו, בעד התקופה שממועד פרישתו מעבודה עד המועד שבו הוא זכאי לתשלומי קצבה מקופת גמל לקצבה;

סייג לעניין
תשלומים שונים

8.

⁷⁹ ס"ח התשס"ג, עמ' 386.

⁸⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 94.

(8) גמלה המשתלמת למבוטח או לתלוי בו, לפי סימנים ה' ו-ח' בפרק ה' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁸¹.

9. אי-תשלום הסכום שהופחת
הסכום אשר לא שולם לעובד או לבעל תפקיד או בעדם, בשל הוראות חוק זה, לא ישולם להם אף לאחר תום התקופה שבה או בעדה הופחת.

10. חישוב סכום החיסכון והעברתו
(א) מעסיק יחשב את סכום החיסכון באופן שיקבע שר האוצר בתקנות, ויודיע על הסכום לחשב הכללי במועד ובאופן שייקבעו בתקנות כאמור.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), על מעסיק שהוא רשות מקומית יחולו הוראות אלה:

(1) הרשות המקומית תודיע לחשב הכללי על סכום החיסכון שחושב בעבור השכר של עובדיה שאינם עובדים סוציאליים, עובדי חינוך, עובדי שירות ועובדי בית חולים עירוני;

(2) לעניין עובדי הרשות המקומית שהם עובדים סוציאליים שהמדינה משתתפת בעלויות השכר שלהם – תודיע הרשות המקומית לחשב הכללי על החלק היחסי מתוך סכום החיסכון לפי השיעור מתוך השכר שמשלמת הרשות המקומית בעצמה בעבורם, ושאינו משולם בידי המדינה.

(ג) לא חישוב מעסיק את סכום החיסכון בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (א) או (ב), או לא הודיע לחשב הכללי על הסכום כאמור באותו סעיף קטן, לפי העניין, יקבע החשב הכללי או מי שהוא הסמיכו לכך את סכום החיסכון, לרבות בדרך של אומדן, ויודיע בכתב על קביעתו למעסיק.

(ד) מעסיק יעביר את סכום החיסכון לאוצר המדינה, בתוך 14 ימים מיום שהודיע לחשב הכללי על הסכום לפי סעיף קטן (א) או (ב), לפי העניין, או בתוך שבעה ימים מיום שהודיע לחשב הכללי למעסיק על קביעתו לפי סעיף קטן (ג); מעסיק שהוא רשות מקומית יעביר את סכום החיסכון בעבור עובדים כאמור בסעיף קטן (ב).

(ה) (1) שר האוצר רשאי לקבוע תקנות לעניין חישוב סכום החיסכון לפי סעיף קטן (ג) ולעניין אופן משלוח ההודעה למעסיק על סכום החיסכון שעליו להעביר לפי אותו סעיף קטן.

(2) העברת סכום החיסכון לאוצר המדינה תיעשה בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר.

(ו) הוראות סעיף זה לא יחולו על המדינה, תאגיד בריאות, בית חולים שהוא גוף נתמך, קופת חולים, מוסד להשכלה גבוהה ומוסד חינוך שהממשלה משתתפת במימון עלויות השכר של עובדי החינוך ועובדי השירות שלו.

⁸¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

11. העברת מידע (א) מעסיק, למעט המדינה, ימסור לחשב הכללי, לפי דרישתו, בדרך ובמועדים שהורה בדרישה, כל מידע הנדרש לשם ביצוע ההוראות לפי חוק זה, לרבות נתונים שיאפשרו ביקורת על דיווח המעסיק בדבר סכום החיסכון הצפוי לקופתו לפי סעיף 10 ובדבר סכום החיסכון שהיה עליו להעביר לאוצר המדינה בהתאם להוראות לפי אותו סעיף.
- (ב) מידע שנמסר לחשב הכללי לפי הוראות סעיף קטן (א), לגבי עובד, לא יכלול פרטים מזהים; נמסר מידע כאמור שהוא בגדר מידע אישי כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, יחולו לגביו הוראות סעיף 33(ד) לחוק יסודות התקציב, בשינויים המחויבים.
12. (א) הוראות סעיפים 29א, 29ב, 33א(ב) ו-(ד) עד (ו), 34א(א) ו-(ב), 35, 35א, 36, 37(ד) עד (ו) ו-39 לחוק יסודות התקציב, לעניין שינויים בשכר או מתן הטבות כספיות אחרות הקשורות בעבודה, לרבות הסמכויות הנתונות בהן, יחולו, בשינויים המחויבים, לגבי תשלום משכורת או לגבי תשלום אחר מקופת המעסיק שנעשה בידי מעסיק בניגוד להוראות לפי חוק זה.
- (ב) הוראות סעיפים 33א(ב) ו-(ד) עד (ו), 35, 35א, 36, 37(ד) עד (ו) ו-39 לחוק יסודות התקציב, לעניין שינויים בשכר או מתן הטבות כספיות אחרות הקשורות בעבודה, לרבות הסמכויות הנתונות בהן, יחולו, בשינויים המחויבים, לגבי אי-העברת סכום החיסכון לאוצר המדינה כאמור בסעיף 10.
- (ג) אי-העברת מידע כאמור בסעיף 11, יראו אותה כאי-העברת מידע בהתאם לדרישה כאמור בסעיף 33א(ב) לחוק יסודות התקציב, ויחולו לעניין זה הוראות הסעיפים המפורטים בסעיף קטן (ב), לרבות הסמכויות הנתונות בהן, בשינויים המחויבים.
- (ד) לעניין הוראות סעיף 43א לחוק יסודות התקציב, יראו סכום שחושב לפי סעיף 10(ג) כחיוב כספי קצוב שאינו חוב מס. על גבייתו של סכום חיסכון שלא הועבר לאוצר המדינה, בניגוד להוראות שקבע שר האוצר לפי סעיף 10, יחולו הוראות חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995⁸²; ואולם דרישת תשלום כאמור בסעיף 5 לחוק האמור תומצא לכתובת הדואר האלקטרוני שאליה נשלחה ההודעה למעסיק בדבר סכום החיסכון שעליו להעביר לפי סעיף 10(ג).
13. החלת הוראות חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות
14. עדיפות ההוראות לפי חוק זה יחולו על אף האמור בכל דין, הסכם או נוהג, לרבות חוק הסכמים קיבוציים וצווי הרחבה שניתנו לפיו.
15. שמירת דינים אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מאלה:
- (1) חוק שכר מינימום, אולם לשם הפחתת המשכורת לפי חוק זה יובא בחשבון רכיב שכר כאמור בסעיף 3(ב)(1) עד (3) או (ד) לחוק שכר מינימום, שאינו בא בחשבון שכר המינימום מכוח הסכם;

⁸² ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

(2) חוק יסודות התקציב, לעניין אישור שר האוצר בדבר שינויים בשכר או מתן הטבות כספיות אחרות הקשורות בעבודה מעבר למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה, או מהסמכויות הנתונות לשר האוצר לפי החוק האמור.

16. בחוק התקציב לשנת הכספים 2025 ייקבע סכום העולה על סכום החיסכון המשוער של כלל המנויים בהגדרה "מעסיק", כחלק מהסכומים הנכללים בתקציב האמור לשם מתן הטבות לחיילי מילואים, ולשם שיקום יישובי עוטף עזה והצפון בשנת 2025
- ביצוע
17. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה.
18. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁸³, בתוספת הראשונה, בסופה יבוא:
"68. הפחתת שכר בשירות הציבורי – החלטה של רשות לפי סעיפים 10 עד 12 לחוק להשתתפותם של העובדים ובעלי תפקיד בשירות הציבורי, בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2025 ו-2026 (הוראת שעה), התשפ"ה-2025⁸⁴ (בפרט זה – חוק להפחתת שכר בשירות הציבורי), ובכלל זה החלטה כאמור לפי סעיפים מחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, כפי שהוחלו בסעיף 12 לחוק להפחתת שכר בשירות הציבורי, למעט סעיפים 29א ו-29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985."
19. (א) תחילתו של חוק זה ביום ג' בניסן התשפ"ה (1 באפריל 2025) (להלן – יום התחילה).
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), תחילתו של סעיף 11(ב) ביום תחילתו של חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 13), התשפ"ד-2024⁸⁵, כאמור בסעיף 74(א) לאותו חוק.
20. הוראת שעה
בתקופה שמיום התחילה עד המועד האמור בסעיף 19(ב), יקראו את סעיף 11 כך שבמקום סעיף קטן (ב) יבוא:
" (ב) מידע שנמסר לחשב הכללי לפי הוראות סעיף קטן (א), לגבי עובד, לא יכלול פרטים מזהים; נמסר מידע כאמור שהוא בגדר מידע וידיעה על ענייניו הפרטיים של אדם כמשמעותם בחוק הגנת הפרטיות, יחולו לגביו הוראות סעיף 33(ד) לחוק יסודות התקציב, בשינויים המחויבים."
21. (א) בתקופה שמיום התחילה עד יום כ"ה בסיוון התשפ"ז (30 ביוני 2027), יקראו את פקודת מס הכנסה⁸⁶, כך שבסעיף 235 –
(1) לפני סעיף קטן (ד) יבוא:

⁸³ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשפ"ה, עמ' 332.

⁸⁴ ס"ח התשפ"ה, עמ' 414.

⁸⁵ ס"ח התשפ"ד, עמ' 1430.

⁸⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשפ"ה, עמ' 408.

"(4ג) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), מותר להעביר לחשב הכללי במשרד האוצר או למי שהוא הסמיך לפי סעיף 10(ג) לחוק להשתתפותם של העובדים ובעלי תפקיד בשירות הציבורי, בצעדים לייצוב המצב הפיסקלי במדינה במהלך השנים 2025 ו-2026 (הוראת שעה), התשפ"ה-2025"⁸⁷ (בסעיף זה – חוק להפחתת שכר בשירות הציבורי), מידע שהתקבל או הופק מדוח של מעסיק שהוגש לפי סעיף 166, אשר נדרש לשם ביצוע אומדן כאמור בסעיף 10(ג) האמור, ובמידה שנדרש.

(2) בסעיף קטן זה, "מידע" – למעט מידע אישי כהגדרתו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981;

(2) בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) בביצוע חוק להפחתת שכר בשירות הציבורי"

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתקופה שמיום התחילה עד המועד האמור בסעיף 19(ב), יקראו את סעיף 235(4ג) לפקודת מס הכנסה כך שבמקום פסקה (2) יבוא:

"(2) בסעיף קטן זה, "מידע" – למעט מידע וידיעה על ענייניו הפרטיים של אדם כמשמעותם בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981."

בצלאל סמוטריץ'
שר האוצר

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

אמיר אוחנה
יושב ראש הכנסת

יצחק הרצוג
נשיא המדינה

⁸⁷ ס"ח התשפ"ה, עמ' 414.